

Jakabné Dr. Szalai Krisztina főosztályvezető részére
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Felsőoktatás-politikai Főosztály
Budapest

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által megküldött, **a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő felvételéről** szóló előterjesztést köszönettel megkaptam. A Magyar Rektori Konferencia az előterjesztéssel kapcsolatban az alábbi észrevételeket teszi.

A kormányzat eltökélt szándéka hosszú idő óta, hogy a felsőoktatási képzések minél szorosabb összefüggést mutassanak a munkaerő piaci elvárásokkal. (Többek között ezen cél hívta életre a duális képzési modellt.) Jelen jogszabály-tervezet a magyar képzési szerkezet racionalizálása érdekében született, hivatkozva a diplomás pályakövetési rendszer adataira, amelyet jelen dokumentum függeléke tartalmaz is. Önmagában a képzési szerkezet tisztítása, racionalizálása indokolt, 2006-ban a Bologna-rendszerre történő átállás valóban sok esetben szak-, illetve szakirány-burjánzást eredményezett. Önmagában a kormányzati cél üdvözlendő, ugyanakkor néhány szak esetében a szak megszűnését nem indokolják sem DPR, sem pedig egyéb munkaerő piaci adatok, legkevésbé a hallgatói érdeklődés hiánya.

Jelen jogszabály-tervezet hivatkozik a Magyar Rektori Konferencia illetékes szakbizottságaival történt egyeztetésekre, azonban az ezeken az egyeztetéseken megfogalmazott, megszavazott konszenzus nem jelenik meg a szakos listákon.

Az előterjesztés a javaslatait „figyelembe véve a **diplomás pályakövetési rendszerből** elhelyezkedésre, jövedelemre vonatkozólag nyert információkat, az elmúlt évek jelentkezési és felvételi arányait, a szakok közötti távolságot és a képzési szintek indokoltságát, stb.” hozta meg. Köztudott, hogy a **diplomás pályakövetési rendszer felmérései alacsony kitöltési arányúak**, így a teljes rendszerre megalapozott következtetések bizonyosan nem vonhatók le. Különösen **hibás a DPR adatok felhasználása a művészet és a művészetközvetítés képzési területek szakjai esetében**. Egyes szakokon éppen vannak vagy még nincsenek is végzettek. Az így elkészült statisztika nem veszi figyelembe azt, hogy a művészeti képzéseken végzettek más módon dolgoznak, nem feltétlenül munkaviszonyban; az eredmények így hiányosak, hibásak.

Az előterjesztés szerint megváltozik a szakok létesítésének rendje. Az eddigiekhez képest egy új szak létesítését mások is kezdeményezhetik. Szükséges azonban a részletszabályok leírása. Ennek gyakorlati átültetése nagyban függ attól, hogy a MAB hogyan értelmezi.

A szaklétesítések formai követelményi tekintetében célszerűnek tartanánk, ha a szaklétesítések igen erősen megemelt adminisztratív követelményei csökkennének.

A rendeletervezethez:

Egyéb észrevételek/módosítási javaslatok:

- 13. § (1) ... két szakos osztatlan tanárképzésben való továbbtanulás során,... helyett: ...kétszakos osztatlan tanárképzésben való továbbtanulás során,...
- 13. § (2) ... A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény alapján meghatározott tanárképzési mesterszakon... helyett: ... A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény alapján meghatározott tanári mesterszakon
- 2. melléklet a .../2015. (...) Korm. rendelethez A oszlop fejlécében Képzési Terület helyett: Képzési terület
- Főlöszleges korlátozásnak tartjuk, hogy új szaklétesítések, azaz új szaknak a képesítések jegyzékébe történő felvétele esetében (valamennyi szinten), már az eljárás megindításához is miniszteri engedély szükségességét (4. § (2) a); 7. § (2) a).
- A 3. sz. melléklet, Mesterképzések és mesterképzésben, „osztatlan képzésben szerezhető szakképzettségek jegyzéke – List of Qualifications Obtainable in Master and Non - cycled (Integrated) Programmes , 32. oldalon a 141. sorban szereplő Építész-Architect-okleveles építész – Architect sorban az utolsó oszlop üres. Helyesen ott egy 7-es számnak kéne szerepelnie.

Fontosnak tartanánk továbbá, ha a magyar felsőoktatás részét képező, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen külön jogszabály alapján indítható közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatási képzéseket is tartalmazná a felsőoktatásban szerezhető képzések jegyzéke.

Hatályba léptetés és átmenet

Javasoljuk átgondolni a rendelet hatálybalépésével kapcsolatosan azt, hogy amennyiben 2015 szeptemberében a rendelet hatályba lép, akkor a korábbi szabályok alapján történő beiratkozások 2015 szeptemberét követően is zajlanak, tehát átmeneti szabályokkal biztosítani kell a 2015/16. tanévet kezdő hallgatókra vonatkozó jogszabályi háttérrel.

A tervezet a rendelet hatályba lépésére 2015. szeptember 1-jét jelöli meg. Később az ezen időpont előtt kezdett tanulmányokra mondja ki, hogy a korábbi szabályok szerint folytatható. Pontosabb lenne ez utóbbi esetében a 2015/2016. őszi félévében történő kezdésre kimondani ezt a rendelkezést, mivel a nemzeti felsőoktatási törvény alapján akár 2015 decemberében is megkezdheti tanulmányait az, akit a 2015. évi általános vagy pótfelvételi eljárásban felvesznek.

Javasoljuk megfontolni, hogy intézményi kérelem nélkül, hivatalból eljárva kerüljön sor a képzés nyilvántartásba vételére akkor, ha a szakszerkezet átalakítása kapcsán az osztott képzést osztatlan képzés váltja fel, vagy a korábbi szakirány önállósul (pl. régészet). Ugyancsak hivatalból kerüljön sor a megszüntetett szakirányok törlésére (pl. szabad bölcsészet).

Rendezni szükséges az andragógia szak megváltozott elnevezésű utódjának, a közösségszervező szak hivatalból történő nyilvántartásba vételét is. Ebben az esetben a szakindítás nyilvántartásba vehető, ha van andragógia szakra szakindítás, és az intézmény alapító okirata szerint jogosult társadalomtudományi képzést folytatni. Kérdéses azonban a szakirányok nyilvántartásba vétele, amelyek korábban (szakirányként) nem feltétlenül léteztek.

A folyamat határidejéül a 2016. szeptember 1-je késői időpont, hiszen a 2016. évi felvételi eljárás lebonyolításához 2015. szeptemberéig kell nyilvántartásba venni a képzéseket.

Felsőoktatási szakképzések

Kiemeljük, hogy a nemzetközi gazdálkodás felsőoktatási szakképzés megszüntetését nem tartjuk elfogadhatónak. A felsőoktatási szakképzések (a továbbiakban FOSZK) jelenlegi formájukban csak 2013 szeptemberében indultak, az első évfolyamok 2015 júniusában fognak végezni. A rendelkezésre álló rövid időszak meglehetősen korlátozott következtetések, tapasztalatok levonására alkalmas, nem ismerjük többek között a képzés hallgatóinak elhelyezkedési lehetőségeit, továbbtanulási motivációit sem. Véleményünk szerint a FOSZK szakszerkezet átalakításához (például szakok megszüntetéséhez) ezen információk birtokában érdemes hozzákezdeni.

Tekintettel a külgazdaság magyar gazdaságban betöltött szerepére, azt gondoljuk, hogy a nemzetközi gazdálkodás FOSZK kiemelten fontos, speciális szerepkörrel bír a nemzetgazdaság sikeres működéséhez minden szinten megfelelően képzett szakember-utánpótlás terén. A fuvarozással, szállítmányozással, valamint széleskörű külpiaci tevékenységgel foglalkozó vállalkozások kifejezetten igénylik a kétéves gyakorlatorientált Nemzetközi gazdálkodás FOSZK képzésen, illetve annak külgazdasági és nemzetközi szállítmányozás és logisztika szakirányán végzett hallgatókat. Jelenleg is tárgyalásban állunk olyan nagyvállalatokkal (pl.: Robert Bosch Elektronika Kft.), akik munkatársaik egy részét kifejezetten ebbe a képzési formába, illetve erre a szakra szeretnék beiskoláztatni.

Más szakokkal, szakirányokkal összehasonlítva a nemzetközi gazdálkodás FOSZK-ra, illetve szakirányaira jelentkező továbbtanulók magas száma is azt mutatja, hogy a diákok - igen tudatosan - igyekeznek, és képesek is konkrét, számukra várhatóan jól használható ismereteket nyújtó képzési területet választani. A kereskedelem és marketing FOSZK keretében az eddigiekben is működött egy kereskedelmi logisztika szakirány, amely jelentős részben különbözött, mind oktatási tartalmát, célkitűzéseit, mind pedig a szakmai gyakorlati helyet biztosító vállalkozások körét illetően a nemzetközi gazdálkodás FOSZK nemzetközi szállítmányozás és logisztika, valamint külgazdasági vállalkozás szakirányától.

A felsőoktatási szakképzések száma jelentős mértékben szűkült. A közvetlenül alapképzési szakhoz kapcsolódó mezőgazdasági és a szőlész-borász felsőoktatási szakképzés mellett fontosnak tartjuk speciális, a munkaerőpiac számára releváns, nemzetgazdaságilag stratégia területeket reprezentáló felsőoktatási szakképzések megjelentetését. Ennek megfelelően a ménesgazda felsőoktatási szakképzés jegyzékben történő felvétele abban az esetben indokolt, ha a szakjegyzékben más hasonló kritériumokkal rendelkező felsőoktatási szakképzések is megjelenhetnek. Javasoljuk a valós munkaerő-piaci igényeket kielégítő, képzési kereslettel rendelkező gyógynövénytermesztő és feldolgozó és hulladékgazdálkodási technológus felsőoktatási szakképzések jegyzékbe történő felvételét.

Megfontolásra javasoljuk az alábbi felsőfokú szakképzési szakok visszaállítását:
csecsemő- és kisgyermeknevelő
emberi erőforrások

szociális és ifjúsági munka

Üdvözlendő, hogy több éves kihagyás után komplex tartalommal bekerült a **műszaki felsőoktatási szakképzés** is a kínálati listába. Ugyanakkor a 4. § szerint bármelyik felsőoktatási intézmény kezdeményezheti a képzés indítási dokumentumainak, a képzési és kimeneti követelményeinek kidolgozását. Célszerűbb lenne ezt az **MRK Műszaki Szakbizottságára** bízni, mert ez a képzés minden, a műszaki képzési területen működő intézményt érinthat, több szakkal is, így elengedhetetlen valami kompromisszumos, a sokféle érdeket becsatornáztató KKK kidolgozása.

Pedagógiai asszisztens

Kérjük, hogy a tervezet 1. sz. mellékletét (A felsőoktatási szakképzések és a megszerezhető szakképzettségek jegyzéke) egészítsék ki a pedagógusképzési területtel, azon belül a pedagógiai asszisztens felsőoktatási szakképzéssel.

A FOSZ és OKJ vonatkozásában a munkaerőpiaci relevanciáit tekintve komoly fenntartások lehetnek első megközelítésben a **pedagógiai asszisztens képzés** vonatkozásában, mely általában igaz lehet. A foglalkoztatását tekintve a pedagógiai asszisztensnek – a hatályos köznevelési törvény által normatív elemekkel meghatározottan – a munkaadója a köznevelési intézmény, tehát az iskola. A pedagógusképzés egészében, annak ágazati sajátosságaira tekintettel egy **FOSZ pedagógiai asszisztens szakképesítés rendszerbe építése a fenti indokra is tekintettel stratégiai jelentőségű**. Egy jól definiált tartalmi és technikai támogató tevékenységre a korszerű köznevelési intézményrendszer minden szintjén egyre inkább szükség van és lesz. A FOSZ kereteiben kialakítandó kvalifikáció a pedagógusképzéshez szervesen kapcsolódó megoldás lehetne. Az oktatáspolitikai egész napos iskola koncepciójának kiteljesedéséhez és hatékony megvalósításához a szakmai munkát támogatni tudó asszisztensi környezet szakszerűen kiképzett jelenléte fokozott mértékű igényt elégíthet ki. Ez a szükséglet az esélyteremtésben jelentős kihívásokkal bíró térségekben még nagyobb jelentőséggel bír.

Itt kell megjegyezni, hogy a szakképzés átalakulásával az OKJ pedagógiai asszisztens megszűnt – tehát erre jelenleg nincs szakmai képzés – még akkor is, ha a részben helyére lépő „Pedagógiai és családsegítő munkatárs” (OKJ 54) gyakorlatilag kifejezetten a családsegítő kompetenciákra készít fel, tanári és iskola támogatásra viszont érdemben nem. A bizottság arra is emlékezteti a Fenntartót, hogy a szakszerkezeti átalakulás egyeztető ülésén a felsőoktatás és közoktatás államtitkársági képviselője az MRK PB kezdeményezését a Pedagógiai asszisztens FOSZ létrejöttére befogadta.

A fentiekre is különös tekintettel erősítjük meg kezdeményezésünket a Pedagógiai asszisztens FOSZ szakszerkezetbe kerüléséhez.

1. Agrár képzési terület

Az MRK nem támogatja az osztatlan agrármérnöki képzés bevezetését az agrár képzési területen. Minderre tekintettel javasoljuk további alapképzési szakok visszaállítását.

Javasoljuk, hogy a **mezőgazdasági mérnök alapszakon** belül növénytermesztési és állattenyésztési szakirány kerüljön kijelölésre.

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

A gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak megszüntetését ellenezzük. Ez a szak jól illeszkedik a bolognai képzési struktúrába, az agrár képzési terület többi alapképzési szakjához képes generálisabb ismereteket közvetít, és a végzett hallgatók számára lehetőséget teremt arra, hogy tanulmányaikat akár a gazdálkodástudományok, akár az agrár képzési területen mesterképzési szakon folytassák.

A gazdasági agrármérnök képzés tantárgyi tematikáját tekintve az agrártudományi tantárgyak mellett, túlsúlyban gazdaságtudományi tantárgyak kerültek oktatásra, így a közgazdaságtan mellett, többek között pénzügyi, marketing, vállalkozásfejlesztési, vállalatgazdasági, vezetési, agrárgazdasági, területfejlesztési, regionális- és vidékfejlesztési, logisztikai, informatikai, gazdasági matematikai ismeretek jelentős aránya jellemezte ezt a képzési formát. Ezen tantárgyak irányultságából fakadóan a szakot elsősorban nem „agráros” karok, hanem túlnyomó többségében gazdaságtudományokat gondozó karok alapították és indították.

Környezetgazdálkodási agrármérnöki és a természetvédelmi mérnök

Javasoljuk, hogy az alapképzési szakok között maradjon meg a környezetgazdálkodási agrármérnöki és a természetvédelmi mérnöki szak önálló alap- és mesterképzési szakként egyaránt.

A környezetgazdálkodási agrármérnöki alapszak megszüntetését indokolatlan tartjuk. A Kormányrendelet tervezete szerinti képzési struktúrában ezen a területen alapképzésben csak műszaki feladatok megoldására alkalmas gyakorlati szakemberek (környetmérnök) képzése valósul meg. Az országos és uniós környezetvédelmi programok végrehajtása jelentős mértékben megnehezedik, amennyiben a képzési struktúrában csak erre a részterületekre képezünk szakembereket, hiszen az agrártermelés környezetvédelmi akcióprogramjai megközelítésüket és megvalósításukat tekintve alapvetően különböznek az ipari területen megvalósuló környezetvédelemtől. Amennyiben az agrár-környetvédelem számára nem képezünk gyakorlati szakembereket, a mezőgazdaság kizöldítése terén sereghajtókká válunk. Nem rosszabbak a szak továbbtanulási, elhelyezkedési adatai, mint más szakok esetén.

Rendkívül fontosnak tartjuk az környezetgazdálkodási agrármérnök mesterszak fennmaradását, amelyet nem helyettesít az ökológiai gazdálkodási mérnöki.

Tájrendező és kertépítő mérnök alapképzési szak – elnevezés

A szakképzettség angol nyelvű megnevezése esetén a Landscape Architect helyett a **Landscape and Garden Engineer** megnevezést javasoljuk, mivel az „Architect” megnevezés a tervezési jogosultságra feljogosító mesterképzési szakhoz tartozik.

Növényorvosi mesterképzési szak – elnevezés

A mesterképzési szak angol nyelvű megnevezése: „Plant Protection”, miután ez konkrétan növényvédelmet jelent, ezért helyette **Plant Doctor** kifejezést javasoljuk.

A szakképzettség angol nyelvű megnevezése: Expert in Plant Protection, e helyett javasoljuk a **Plant Protection Engineer** megnevezést.

Tájépítész mérnöki mesterképzési szak – elnevezés

A szakképzettség esetén a jelenlegi „okleveles tájépítész mérnök” helyett „**okleveles tájépítészmérnök**” írásmódot javasoljuk alkalmazni.

A tájépítész mérnöki mesterképzési szak esetén kérjük a szaknak az agrár képzési területről a műszaki képzési területre történő átsorolását.

Indokolás:

- A tájépítész mérnöki mesterképzési szakon az agrár és ökológiai, illetve a műszaki és tervezési tantárgyak aránya 20% / 80%. A 20 % ökológiai blokk rendkívül fontos, és kellő szaktávolságot jelent az építészmérnöki képzéshez képest.
- Ugyanakkor jelezzük, hogy a képzési ágak megszűnése hátrányosan érintheti a tájépítész mérnöki képzést, mert az indokoltnál nagyobb különbség jelenik meg a Magyar Építész Kamarához sorolt szakképzettségek között, hiszen ott műszaki területhez, illetve agrárműszaki ághoz tartozó mesterképzési szakos oklevelek vannak nevesítve.
- Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése az Építészeti-műszaki tervezési tevékenységek között, az építészeti tervezési területtel azonos szinten, önálló tervezési területként nevesíti a táj- és kertépítészeti tervezést.
- A MAB és az MTA az agrárműszaki képzések akkreditációját, illetve a doktori eljárást a műszaki bizottság, illetve osztály keretébe utalja, mert a szakterületi és képzési adottságok, a műszaki és tervezési tantárgyak túlsúlya ezt indokolja, és az ott alkalmazott minősítési szempontrendszer is jobban felel meg a szaknak, illetve a programoknak.

A fentiek alapján kérjük a tájépítészmérnök mesterképzési szakot műszaki területre átsorolni.

Településmérnöki mesterképzési szak – elnevezés

A szak angol megnevezése „Urban Systems Engineering” helyett az **Urban Planning** megnevezést, a szakképzettség angol megnevezése „**Urban Systems Engineer**” helyett az **Urban Planner** megnevezést javasoljuk a nemzetközi szakmagyakorlásnak megfelelően. A szakok felülvizsgálata során nem volt erre vonatkozó módosítási javaslat, a településmérnökök a Magyar Építész Kamara tagjai, és ott kapnak tervezési jogosultságot, nem a mérnök kamarában, tehát a fenti javasolt angol szak és szakképzettség megnevezések fedik le a tevékenységet és jogosultságot, nem pedig az engineer/engineering. Az Urban Systems szóhasználat nem a település egészére, hanem annak rendszereire utal, ami nem fedi a képzés és a képzési cél tartalmát a KKK-ban is megadott módon!

2. Bölcsészettudomány képzési terület

Pedagógia BA

Az MRK korábbi álláspontjában – a bölcsészettudományi és társadalomtudományi szakkbizottság felvetésére – felmerült a pedagógia alapszak megszüntetésének szükségessége az osztatlan tanárképzés bevezetése okán. Az MRK felülvizsgálta álláspontját, a pedagógiai szakkbizottsággal is egyeztetett a kérdésben, amelynek véleménye szerint pedagógia alapszakon végzetek munkaerő-piacon való elhelyezkedése jelenleg is biztosított, szakértelmük több területen elengedhetetlen. A pedagógia alapszak az egyik fő bemeneti lehetőség a neveléstudományi mesterszakra, a végzetek közül sokan a neveléstudományi doktori képzésig folytatják tanulmányaikat, azáltal járulva hozzá a neveléstudományi kutatások fejlesztéséhez, e hazánkban is nagy hagyománnyal rendelkező tudományterület korszerű műveléséhez. A neveléstudományi mellett több más mesterképzés bemeneti szakja is a pedagógiai alapszak, illetve szakirányú továbbképzésben.

A fentiekén túl hangsúlyozni kell: elképzelhetetlenek jól működő pályázatok, projektek, neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások nélkül. E feladatok ellátására a pedagógia alapszakon végzetek messzemenően alkalmasak, hiszen felkészítésükben nagy hányadot képvisel a szakterületet érintő pályázatok, projektek készítése, működtetése. Szakértelmük alapján elhelyezkedési lehetőséget nyújtanak: az államigazgatás, az önkormányzatok, az oktatási hivatal, a felsőoktatási intézmények tanulmányi osztályai, illetve társadalmi, gazdasági és egyházi szervezetek. A képzésből kikerülő szakemberek a pedagógus életpálya felsőbb kvalifikációjában kiteljesedő területén (mester és kutató tanár) a tevékenység hatékonyságát nagyban növelő pedagógiai munkatársi szerepben tevékenykedhetnek eredményesen.

Az MRK a **támogatja a pedagógia alapképzési szak megmaradását**, az indoklásban leírt feladatok hatékonyabb teljesíthetőségéhez javasolja a pedagógia alapszak KKK felülvizsgálatát, annak korszerűsítést szakirányok illetve specializációk bevezetéséhez a szakképzettség pontosabb azonosíthatósága érdekében.

Szabad bölcsészet

A Szabad bölcsészet alapképzési szak szakképzettségéből hiányzik az elméleti nyelvészet szakirány és a filmelmélet és filmtörténet szakirány.

Az **elméleti nyelvészet szakirány** felkészít a jelentős társadalmi hasznossággal bíró elméleti nyelvészet MA képzésre, amely sokféleképpen konvertálható tudást nyújt: elmélyíti a nyelvi tudatosságot, fejleszti a problémaérzékenységet és a kreativitást, valamint logikus gondolkodásra készítet, ezáltal általánosságban is erősíti azokat a képességeket, amelyek szükségesek a gyakorlati, társadalmilag és gazdaságilag hasznos tevékenységek elvégzéséhez.

A **filmelmélet és filmtörténet szakirány** a filmtudomány mesterképzési szakhoz nyújt átfogó ismeretet, és megalapozza a filmszakmában való elhelyezkedés lehetőségét. A mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak tényleg csak – vagy – elsősorban gyakorlati ismereteket közvetít, így nem lehet alternatívája a filmelmélet és filmtörténet elsősorban akadémiai/tudományos szakirányának, amelyet ma a tudományegyetemi bölcsészkarok (ELTE, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi

Tudományegyetem, illetve a Zsigmond Király Főiskola) indítanak. Következésképp a filmelmélet és filmtörténet szakirányt nem tudja kiváltani a mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak, a két terület két eltérő profilt képvisel, legfeljebb egymás kiegészítésére alkalmas. Amennyiben a filmelmélet és filmtörténet szakirány kivezetésre kerülne, nagyon komoly akadémiai/tudományos profil tűnne el, amely pótolhatatlan károkat okozna a magyar humántudománynak egy olyan területen, amely területen nemzetközi ismertségünk nagyon magas, ezen kívül megszűnne a filmtudomány mesterszak (MA) alapozó képzése is az alapszakos szinten.

Szintén komoly hiátust teremtene, ha a **vallástudomány szakirány** is megszűnne a szabad bölcsészet alapképzési szakon belül. Ez a szakirány a Szabad bölcsészet kínálatának szerves részét képezte a kezdetek óta. A vallástudomány sehol sem található meg a tervezett BA szakok vagy szakirányok között, így nem tudni, honnét jöhetnének a hallgatók a Vallástudomány vagy a Vallástörténet MA szakokra, melyek "előiskoláját" leginkább a Szabad bölcsészet BA szak megfelelő szakiránya képezte.

Javasoljuk a **művészettörténeti specializáció** külön akkreditációs eljárás nélkül történő, **önálló BA szakként** való megjelenítését, tehát a szabad bölcsészet alapképzési szaktól való kiemelését.

Az MRK elfogadhatónak tartja a jelenleg hatályos rendszer fenntartását, így a tervezetben kerüljenek törlésre a szakirányok, és specializációk maradjanak azzal, hogy a művészettörténet külön szakként kerül megjelölésre.

Reneszánsz tanulmányok interdiszciplináris mesterképzési szak

Ezen a területen szükség van olyan utánpótlásra, akik az európai reneszánsz és kora újkor kultúrájáról sokoldalú ismeretekkel rendelkeznek, és képesek annak magas színvonalú közvetítésére. A szak iránt az elmúlt években töretlen az érdeklődés, 2015-ben összesen 10 jelentkezőből 5 fő első helyen adta be jelentkezését az ELTE BTK-ra, amely egyetlen felsőoktatási intézmény az országban, amely meghirdeti ezt a szakot.

Nyelvtudomány interdiszciplináris mesterképzési szak

A MAB a létesítést jóváhagyta, és a hallgatói részről is folyamatos igény mutatkozik rá. Az a korábban felmerült kifogás, amely szerint az elméleti nyelvészet és az alkalmazott nyelvészet MA együttesen lefedik a nyelvtudomány területét, nem állja meg a helyét, hiszen számos speciális nyelvtudományi tartalmú MA létesült eddig, ugyanakkor hiányzik egy átfogó tartalmú képzés, amilyen más nagy szakterületeknél magától értetődően megvan, pl. történelem, irodalom- és kultúratudomány, néprajz, régészet, hungarológia, stb.

Közösségszervező BA

Az andragógia BA szak közösségszervezés alapképzési szakká átnevezése nem indokolja új képzési területbe sorolását, így kérjük, hogy az az andragógiai MA szakhoz hasonlóan a bölcsészettudományi képzési területen maradjon.

Az előterjesztésben a közösség-szervezés alapképzési szak a *társadalomtudományi képzési terület* szakjai között van felsorolva, **ami ellentmond annak**, hogy az 5. melléklet a.../2015. (...) Korm. rendelethez szerint, *itt kizárólag az andragógia (BA) szak névváltozásáról* van szó, *ami a bölcsészettudományi képzési területbe* tartozik. Ezt erősíti, hogy *a szerezhető szakképzettségek* (1. kulturális közösség-szervező, 2. ifjúsági közösség-szervező) szintén **bölcsész/pedagógiai szakterületre utalnak**, továbbá, hogy a 3. melléklet a .../2015. (...) Korm. rendelethez 21. pontjában szereplő andragógia mesterképzési szak szintén a bölcsészettudományi területbe tartozik.

A közösség-szervezés BA képzésre épülő andragógia MA, a kulturális mediáció MA, a kulturális örökség tanulmányok MA és az emberi erőforrás tanácsadó MA képzések a bölcsészettudományi képzési területeken belül vannak, így indokolt a közösség-szervező szak bölcsészettudományi területbe történő besorolása a kedvezőbb munkaerő-piaci fogadtatás okán.

A közösség-szervezés egyik kiemelt feladata, hogy segítse a polgárokat és a családokat (megélhetésük és boldogulásuk érdekében) a munkaerőpiacra való bejutásban és bennmaradásban, aminek alapvető feltétele, hogy a munkahelyi kompetenciákat folyamatosan fejlesszék a világ és a technológia változásainak megfelelően.

Az önálló humánfejlesztő szakirány megalapítását indokolja – összhangban a térség országaiban jellemző gyakorlattal, valamint a hazai kulturális és felnőttképzési intézményhálózat igényeivel – hogy az alapképzési szak gyakorlatorientált, szemben a mesterképzés elméleti, kutatási megalapozottságával;

- ahhoz, hogy a professzió fejlesztése szakmailag, illetve gazdaságilag és társadalmilag elfogadott legyen, szükséges a szakemberképzés alapképzési szintű kereteinek biztosítása;
- a munkaerőpiacon keresett számos szakma képesítési követelményeiben jogszabályilag előírt a felnőttképzési végzettséghez kötődő kompetenciák biztosítása.

A fentiek értelmében módosítási javaslatok:

- a 2. melléklet a .../2015. (...) Korm. rendelethez 26. pontban szereplő **közösség-szervezés alapképzési szak átteendő a bölcsészettudományi képzési területbe,**
 - közösség-szervező szakképzettség kiegészítendő a **humánfejlesztő szakiránnyal.**

Az **andragógia szak** átnevezését tudomásul tudjuk venni, azonban azt, hogy a szak több olyan lényegi specializációját (korábbi szakirányát) mint a felnőttképzési szervező, munkavállalási tanácsadó, személyügyi szervező az új szak egyik szakirányban sem jelenik meg, elfogadhatatlannak tartjuk. Ma Magyarországon a vállalkozások közül minden második támogatja, biztosítja az alkalmazottak képzését. Ebben még mindig lemaradásban vagyunk a világ más területeihez mérten. A felnőttképzési törvény nem véletlenül írta elő a felnőttképzést folytató cégek esetében az ilyen szakképzettségű képzési vezető alkalmazását. A cégek személyügyi feladatainak jelentős része nem közgazdász végzettséget és ismereteket igényel, hanem azokat a bölcsészeti, társadalomtudományi ismereteket, melyeket az andragógia szak keretében sajátítottak el. Álláspontunk szerint mindezekkel a folyamatokkal ellentétes lenne ezeknek a szakirány a megszüntetése. További problémát jelent, hogy az emberi erőforrás-tanácsadó mesterképzési szak bölcsészettudományi szak.

Interkulturális pszichológia és pedagógia mesterképzés

Az interkulturális pszichológia és pedagógia önálló mesterképzési szak olyan alapvető társadalmi problémák kutatását és oktatását vállalja, amely a mindennapi pedagógiai gyakorlat elengedhetetlen részét képezik: társadalmi integráció, az egyenlő esélyteremtés, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózása, a különféle kultúrák együttélése stb. A szak működése tehát nem csak sok tekintetben támogatja az eredményes tanárképzést, de fenntartását megerősíti a Horizont 2020 társadalmi kihívások pillére is.

Az interkulturális pszichológia és pedagógia mesterképzési szak a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő felvételéről szóló, a Kormány részére készült előterjesztés értelmében megszüntetésre kerülne. Információink szerint a szak „megőrzésének” egyik lehetséges terveként *a képzés pszichológia mesterképzési szak egyik szakirányává történő átalakítása* merült föl, ami **valójában a képzés megszűnését eredményezné.**

A képzés ugyanis, ellentétben a pszichológia mesterképzési szakkal, **nem a pszichológia alapképzésre épít bemeneti követelményként**, hanem minden olyan jelentkezőt vár, aki – alapszaktól függetlenül – legalább 15 kreditet teljesített a pedagógia, kutatómódszertan, szociológia, kommunikációelmélet, antropológia, pszichológia, kultúratudomány ismeretkörökben. 2009-es indítása óta a képzést valaha látogatott, **több mint 200 hallgató közül mindössze 3 fő került be pszichológia alapképzést követően** a szakra, vagyis amennyiben az interkulturális pszichológia és pedagógia a jövőben a pszichológia mesterképzés szakiránya lesz, **elveszíti jelentkezői 98%-át.**

A szakiránnyá alakítás ellen szól az is, hogy az interkulturális pszichológia és pedagógia szak **kimenete, képzési terve és célja határozottan megkülönböztethető mind a pszichológia, mind a pedagógia mesterképzési szakoktól, és semmiképpen nem pszichológusokat bocsát ki.** Továbbá ez az egyetlen olyan képzés a közép-kelet európai régióban, amelyben a társadalomban élő kisebbségi és a többségi csoportok kulturális és kultúraközi kutatása, illetve az erről szóló ismeretek magas szintű oktatása összpontosul.

A szakon a társadalmi integrációt, az egyenlő esélyteremtést, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózását, a különféle kultúrák (például a többség és a nemzeti, etnikai, vallási kisebbségek) együttélését, együttműködését elősegítő szakemberek képzése folyik, mely szakértelemre elemi szükség van az állam- és közigazgatásban, az iskolákban, a civil szervezeteknél, a médiában, illetve a nemzetközi vállalatoknál és szervezeteknél. A végzettek egyedül álló módon alkalmasak arra, hogy a különféle kultúrák értékvilágát is figyelembe véve teremtsenek konstruktív munkakörnyezetet, illetve képesek legyenek a folyamat közben fellépő konfliktusok hatékony kezelésére.

Külön kiemelendő, hogy a szak jelentős szerepet tölt be a **magyar felsőoktatás nemzetköziesítésében.** A képzés iránt növekszik a nemzetközi érdeklődés, ami a teljes idejű képzésre jelentkezők létszámának folyamatos növekedéséből és az Erasmus hallgatók számának növekedéséből is kitűnik. A 2015. évi jelentkezési adatok is arra engednek következtetni, hogy a képzés felfutóban van. Ez az **intenzív nemzetközi érdeklődés** is jelzi, hogy egy **korszerű tudományterület úttörő képzéséről** van szó.

Már korábbi javaslatokban is felmerült, hogy a **képzés megnevezésének változtatása** révén **pontosabban, egyértelműbben** lehetne a felvételizőknek és a munkaerőpiac képviselőinek a

képzés tartalmára utalni. Ilyen jellegű lépésre a mostani előterjesztés is több képzés tekintetében tesz javaslatot. Ennek megfelelően javasoljuk a képzés átnevezését „**Társadalmi befogadás tanulmányokra**” („Social integration studies”), ami pontosabban fejezné ki a tartalmat, s még inkább összhangban lenne a fenti EU-s irányvonalakkal és fejlesztési tervekkel.

A fentiek értelmében módosítási javaslatok:

- az 5. melléklet a .../2015. (...) Korm. rendelethez kiegészítendő egy sorral: „A 289/2005. (XII. 22.) Korm. rendeletben, valamint a 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendeletben szabályozott szakok” oszlopba beillesztendő az **interkulturális pszichológia és pedagógia**, míg az „E rendelettel megváltoztatott elnevezésű szakok” oszlopába beillesztendő a **társadalmi befogadás tanulmányok**
- a 3. melléklet a .../2015. (...) Korm. rendelethez a bölcsészettudományi képzési területhez beillesztendő a mesterképzési szakok közé a **társadalmi befogadás tanulmányok (Social Integration Studies; okleveles társadalmi befogadás szakos bölcsész; Expert in Social Integration; 7)**.

Vizuális kultúratudomány MA szak

Szeretnénk ragaszkodni a **Vizuális kultúratudomány MA szak** megőrzéséhez. A mesterszakok vonatkozásában közepes méretűnek mondható szak működtetése (évi 15-25 hallgató részvételével) minimális ráfordítással történik, és kifejezetten gazdaságos. A képzés eredményessége a hallgatók munkaerőpiaci szereplésén is jól lemérhető. Egy friss felmérésből, melyet a jelenlegi és végzett hallgatók körében végeztek (105 hallgatóból 78 töltötte ki a kérdőívet), az derült ki, hogy a hallgatók csupán 6 %-a keres munkát, kétharmaduk már a mesterszakos képzés ideje alatt is dolgozik. A végzett hallgatók döntő többsége a képzéshez kapcsolódó szakmákban helyezkedett el (kulturális újságírás, kulturális programszervezés, művészeti területek, reklámpiac, filmstúdió, színház, múzeum és más kulturális intézmények munkatársaiként).

3. Társadalomtudomány képzési terület

Nemzetközi tanulmányok alapképzési szak

Az MRK támogatja a nemzetközi tanulmányok alapképzési szak megtartását azzal, hogy a KKK fejlesztése alapvető fontosságú.

A nemzetközi tanulmányok alapképzési szak állami támogatás nélkül is megállja a helyét. A 2015. évi jelentkezési adatok több mint ötszörös túljelentkezést mutatnak, és az országban a legmagasabb ponthatárokat sikerül elérni az elmúlt években az önköltséges felvett jelentkezők esetén is. Így bemeneteli oldalról országos szinten a legkvalifikáltabb jelentkezők kerülnek be a szakra.

A végzett hallgatók átfogó szakmai ismeretekkel rendelkeznek a diplomáciatörténet, a nemzetközi jog, regionális-civilizációs kérdések, világgazdasági folyamatok, illetve politikaelméleti kérdésekkel kapcsolatosan. Az elhelyezkedési DPR adatok szerint a

társadalomtudomány képzési terület átlagát messze meghaladóak a számok. A végzett hallgatók kb. harmada folytatja mesterképzésben a tanulmányait. Az alapképzési szakon alapfokozatot és szakképzettséget szerző hallgatók közül többen multinacionális vállalatoknál, civil szervezeteknél, önkormányzatoknál, minisztériumokban, illetve nemzetközi szervezeteknél helyezkednek el.

Hazánkban megszakítások nélkül **1963 óta folyik** nemzetközi kapcsolatok/nemzetközi tanulmányok képzés. A szak története immáron több mint félévszázados hagyománnyal bír, és szakértők ezreit bocsátotta ki a hazai és a nemzetközi munkaerőpiacra. 2006-ban a bolognai szakok bevezetésével egyidejűleg megindult a nemzetközi tanulmányok alapképzési szakon folyó oktatás, majd a nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak kidolgozása és a képzés indítása is. Az alapképzési szakot jelenleg **16 hazai felsőoktatási intézmény hirdette meg** a 2015 szeptemberében induló tanévben. Számos hazai intézmény külföldi egyetemmel közösen, double degree formában is lehetőséget biztosít az ismeretek elsajátítására, illetve az oklevél megszerzésére.

A nemzetközi tanulmányok szak képzési és kimeneti követelményei a nemzetközi sztenderdeknek megfelelően kerültek kidolgozásra. **A nemzetközi tanulmányok szak** – és annak jogelőd képzéseinek – **akadémiai oktatása közel száz éves múlttal büszkélkedhet.** A szak kidolgozása elsősorban az angolszász világhoz kötődik, és mindenekelőtt a két világháború, valamint a hidegháború jelentős lökést adott mind a kutatásnak, mind az oktatásnak. A más néven akkreditált, hasonló szakok (pl. nemzetközi igazgatási) nem nyújtják azt a szakképzettséget, amelyre a magyar diplomatáknak, szakembereknek, multinacionális vállalatoknak szüksége van.

A nemzetközi tanulmányok alapképzési szak esetleges megszüntetésének várható hatásai

Összehasonlításban más szakokkal a nemzetközi tanulmányok képzésben végzettek nagyon magas arányban helyezkednek el akár a szakmán belül, akár a végzettségüknek és szakképzettségüknek megfelelő munkahelyen, és ez igaz mind az alapképzést, mind a mesterképzést elvégzettek esetében.

Az alap- és a mesterképzés ilyen értelemben eltérő előnyöket biztosít. Rendeltetésének megfelelően az alapképzés egy alapvető, átfogó, általános jártasságot ad nemzetközi ügyekben, míg a mesterképzés specialista tudás megszerzésére, elmélyedtebb fókusz kialakítására is lehetőséget nyújt. Egy hallgató a nemzetközi tanulmányok alapképzési szak elvégzése révén valamilyen más, felsőfokú végzettséget igénylő hivatás nemzetközi ügyekben is jártas művelője lehet, többek között a vállalati szférában is, míg a mesterképzés által jelentős háttértudás magasfokú alkalmazójává válhat a nemzetközi ügyek világában, a kormányzati szférában, a nemzetközi szervezeteknél, vagy akár nem-kormányzati szervezeteknél is, miközben az itt szerzett tudás megfelelő háttérrel ad a vállalati szférában történő elhelyezkedéshez is.

A magyar érdekek és szempontok érvényesítése tekintetében jelentőséggel bír, hogy ezek a hallgatók – többek között az országos átlagot meghaladó nyelvtudásuknál fogva – nem csak a külügyi és más szaktárcák szakembergárdáját erősíthetik, de emellett különösen jól felvértezettek a nemzetközi szervezeteknél történő elhelyezkedésre is. Tekintettel a program multidiszciplináris jellegére, a szakmai érvényesüléshez megfelelő felkészítést kapnak abban az esetben is, ha csak ezt a szakot teljesítik, és más egyetemi képzésben mellette nem vesznek részt.

Mindezt figyelembe véve, amennyiben a nemzetközi tanulmányok alapképzés megszűnik, az a következő hátrányokkal járhat az ország, illetve a hallgatók számára:

Magyarország érdekérvényesítő képességének csökkenése. Magyarországon a nemzetközi ügyekben megfelelő jártassággal rendelkező frissen munkába lépők utánpótlása csökkenne, és ez az ország általános – diplomáciai és egyéb területeken is értett – érdekérvényesítő képességére rossz hatással lehet. A nemzetközi tanulmányok alapképzési szakot indító intézmények közül több együttműködési megállapodást írt alá a Külügyi és Külgazdasági Minisztériummal a diplomataképzéssel kapcsolatosan. Miközben Magyarország keleti és déli nyitást hirdet meg, megnövekszik az igény a gazdasági, politikai és kulturális szempontból egy adott régióról átfogó tudással rendelkező szakemberek iránt (a bölcsészettudomány képzési területen megjelent régiószakértő szakok elsősorban nyelvi-kulturális, de nem gazdasági és politikai területű képzéseket nyújtanak). A Külügyi és Külgazdasági Minisztérium számos korábbi és jelenlegi magas rangú vezetője, így miniszterek, államtitkárok és nagykövetek is ezen a szakon szereztek a korábbiakban képesítést.

A szakértői utánpótlás lehetőségének a megszüntetése súlyos károkat okoz a hazai külpolitikai és külgazdasági érdekérvényesítés felé. A nemzetközi tanulmányok szak szakmai felépítésében osztja azt az alaptételt, hogy a diplomáciai/politikai folyamatok szorosan összekapcsolódnak a gazdasági kérdésekkel. A kölcsönös függőségek jellemezte jelenkori világban, az Európai Unió közös kormányzási rendszerébe illeszkedő tagállamként, nyitott gazdaságként Magyarország nem mondhat le a nemzetközi ügyekben jártas munkába lépők megbízható utánpótlásáról.

A nemzetközi ügyekben való elmélyedt jártasság megszerzésének megnehezítése. Az által, hogy megszűnik a lehetőség a nemzetközi tanulmányok alapképzés és a mesterképzés egymás utáni teljesítésére Magyarországon, a hallgatók elveszítik a lehetőséget az igazán elmélyedt egyetemi tanulmányok folytatására e területen – nem áll rendelkezésükre elegendő idő, többek között az ezen a területen különösen fontos nyelvtudás megszerzésére való összpontosításra sem. Mindez a fenti szempontot – *Magyarország érdekérvényesítő képességének csökkenése* – minőségi értelemben befolyásolja, annak kedvezőtlen hatását fokozza.

A továbbtanulni akarók preferenciáinak figyelmen kívül hagyása. A továbbtanulni akarók elesnek a lehetőségtől, hogy egy régóta népszerű képzési programban vegyenek részt, preferenciáiknak megfelelően. A hallgatók vagy Magyarországon működő külföldi felsőoktatási intézményekbe iratkoznak, vagy a régióban (pl. Bécs) található neves intézményekben szerzik meg a szakképzettséget. Így **megerősödhet a fiatal korosztály külföldre való kivándorlása a döntés következtében.** A nemzetközi tanulmányok képzés iránt jelentős külföldi érdeklődés is mutatkozik. Immáron százas nagyságrendben érkeznek külföldi hallgatók az intézményekbe, ahol jelentősen hozzájárulnak a bevételekhez, és nem utolsósorban az itt eltöltött évek alatt a hazai gazdasághoz is. Az oklevél megszerzése után pedig Magyarország „nagykövetévé” válnak anyaországukban.

Kedvezőtlen hatások társadalmi igazságosság tekintetében. Az érintett hallgatók egy része a külföldi továbbtanulás lehetőségét választja majd emiatt – anyagi lehetőségek függvényében, minek következtében a képzés megszüntetésének hatása ütközik a társadalmi igazságosság szempontjával.

A hazai emberi erőforrások tekintetében elszenvedett veszteség. A nemzetközi tanulmányok alapképzés hazai elérhetetlensége következtében külföldön továbbtanulók egy része az eddigi

trendek tükrében elképzelhető, hogy hosszú távon is a külföldön maradást választja, megfosztva ezzel Magyarországot felsőfokú végzettséget szerezni képes, magas tudású emberi erőforrásának egy részétől.

Az egyetemek piaci igényekhez történő alkalmazkodásának akadályozása. Az angol nyelvű nemzetközi tanulmányok alapképzési szak esetében egy versenyképes, a piaci igényekhez sikeresen alkalmazkodott, magát finanszírozni képes program létjogosultságát vonná meg az intézkedés, ellentétesen az egyetemekkel szemben gyakran megfogalmazott elvárással, miszerint a piaci igényeknek kell megfelelniük – ugyanez alapvetően a magyar nyelvű képzési programra is igaz, hiszen az állami támogatás mértéke ennek esetében is jelentősen csökkent az elmúlt években. A nemzetközi tanulmányok szak megszüntetése az érintett intézményeket nehéz pénzügyi helyzetbe hozza, és tömeges oktatói és nem oktatói elbocsátásokhoz vezethet. Az oktatók jelentős része nemzetközi beágyazottsága folytán külföldön fogja folytatni karrierjét.

A felsorolt hátrányok mellett **nem látszik világosan elérhető előny** az államnak e népszerű és versenyképes képzéshez tett, immár minimális hozzájárulásának megtakarításán túl. A nemzetközi tanulmányok alapképzési szak állami támogatás nélkül is képes fenntartani magát.

Összegzésképpen: a magyar állam e döntésének logikája ellentmondásban van az általa minimálisan támogatott felsőoktatás önálló talpon maradására vonatkozó követelményével, miközben ezen a területen a piachoz való alkalmazkodást már eddig is a túlzott szabályozás akadályozta. Egy minimális támogatást nyújtó, túlszabályozást folytató állam, amely az egyetemektől eredményesen működő szakok megszüntetését várja el, perspektivikusan lehetetlen helyzetbe hozza ezeket az intézményeket.

A munkaerőpiacon igény van olyan végzettek iránt, akik eligazodnak a nemzetközi kapcsolatok terén például egy magyarországi tulajdon nemzetközi vállalatnál vagy akár a közszférában. Ezt bizonyítja, hogy a nemzetközi tanulmányok szakon végzettek esetében a DPR-felmérés szerint továbbtanulók aránya 36,2%. Azaz a végzettek közel kétharmadának nincs szüksége további tanulmányokra, ezzel a végzettséggel megfelelően el tud helyezkedni.

A szak megőrzését kiemelkedően fontosnak, annak specializációkkal való bővítését pedig kívánatosnak tartjuk. Támogatjuk azonban a szak tartalmi reformját; érdemes felülvizsgálni a kkk által meghatározott képzési kimeneti kompetenciákat.

A nemzetközi tanulmányok szak fejlesztésének lehetséges irányait tartalmazó dokumentum a mellékletben található.

Politológia BA

Javasoljuk, hogy a politológia BA szak alakuljon **Politikatudomány BA** szakká, amelyben jöjjön létre 130-130 kredités specializációs lehetőséggel **politológia** és **Regionális tanulmányok** szakirány.

Társadalmi tanulmányok BA szak

Megfontolásra javasoljuk a szak megtartását a hallgatói létszámadatokra és a szak felfutására tekintettel. Javasoljuk, hogy az alapszak elnevezése „**Társadalomtudomány BA**” szakra változzon, és ezen belül két szakirányt jelöljön meg a rendelettervezet: **szociológia** és **társadalmi tanulmányok szakirány**.

Egészségpolitika tervezés és finanszírozás mesterszak – elnevezés módosítása

A felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő felvételéről szóló Korm. előterjesztés 5. számú melléklete az „**egészségpolitika tervezés és finanszírozás mesterképzési szak**” elnevezését „**egészségpolitika mesterképzési szakra**” változtatná. Ez a változtatás a képzés nemzetközi versenyképességét, a külföldi hallgatók vonzását jelentősen rontaná, ugyanis jelenleg a hívó szó a „**finanszírozás**” és az „**egészség-gazdaságtan**” szakirány. Az eredeti elnevezés kompatibilis a hasonló tartalmú külföldi képzések elnevezésével. A még elfogadhatónak tartott két módosítás (lásd.: lent) is kompatibilis a hasonló tartalmú külföldi képzések elnevezésével. A külföldi hasonló képzésekben legkevésbé szokásos a „Health Policy” elnevezés önmagában. Legtöbbször valami még társul hozzá – ui. az egészségpolitika általános megalapozást ad és a kiegészítő elnevezés mutatja, hogy mi a képzés fő fókusza (pl. adminisztráció vagy gazdaságtan).

Javaslatok:

- **Maradjon az eredeti elnevezés**
- „**Egészségpolitika és finanszírozás**” mesterképzési szak (ha a változtatás célja a rövidítés volt)
- „**Egészségpolitika és egészség-gazdaságtan**” mesterképzési szak (ha a változtatás célja a rövidítés volt)

4. Informatika képzési terület

Gazdaságinformatikus alapképzési szak szakképzettsége angol fordításának változása

A gazdaságinformatikus alapképzési és mesterképzési szakhoz kapcsolódó szakképzettség angol megnevezése „**Business Informatics Engineer**” megnevezésre változik, azaz mérnökként definiálja. Ez a megnevezés nincs összhangban a magyar megnevezéssel (gazdaságinformatikus), illetve tartalmában hibás (nem mérnöki képzésről van szó). A korábbi KKK a „Business Information Technologist” megnevezést használta). Javasoljuk a **Business Information Systems Analyst** vagy **Business Information Systems Manager** szakképzettség megnevezést.

5. Jogi képzési terület

Az LL.M. fokozat megszerzéséről

1. A javaslat 44. §-ához

Az Nftv. 15. § (4) bekezdés egészüljön ki a következő mondattal:

„A mesterfokozatot eredményező képzésre épülő mesterképzésben legalább hatvan kreditet lehet szerezni, a képzési idő legalább két félév.”

2. A javaslat 63. §-ához

Az Nftv. 52. § (6) bekezdése a következők szerint módosuljon:

"(6) A mesterfokozattal rendelkezők az oklevelük által tanúsított szakképzettség előtt az „okleveles” megjelölést használják (okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár stb.). A mesterfokozatot eredményező jogászképzésre épülő szakirányú továbbképzésen **vagy második jogi mesterszakon** oklevelet szereztek a „Legum Magister” vagy „Master of Laws” (rövidítve: LL.M.) cím használatára jogosultak. A tanárképzésben oklevelet szereztek a „Master of Education” (rövidítve: MEd) cím használatára jogosultak."

3. A javaslat 83. §-ához

Az Nftv. 116. (4) bekezdése kerüljön törlésre:

~~[„(4) E törvénynek — az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi ... törvénnyel megállapított — 15. § (4) bekezdését, 52. § (6) bekezdését olyan módon kell alkalmazni, hogy 2016. augusztus 31. után mesterképzésre épülő mesterszakra hallgató nem vehető fel, mesterképzésre épülő mesterszak nem indítható, a korábban mesterképzésre épülő mesterszakon kiadott oklevél által tanúsított végzettség és szakképzettség, valamint „Legum Magister” vagy „Master of Laws” (rövidítve: LL.M.) cím az oklevél jogosultja által a továbbiakban is használható. A 2016. augusztus 31. előtt megkezdett mesterképzésre épülő mesterképzések a 2015. augusztus 31-én hatályos rendelkezések szerint — legfeljebb 2017. augusztus 31-ig — fejezhetőek be.”]~~

Az Nftv. 116. § (5) bekezdése módosuljon a következők szerint:

(5) E törvénynek – az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi ... törvénnyel megállapított – 15. § (4) bekezdése, 52. § (6) bekezdés alapján a mesterfokozatot eredményező jogászképzésre épülő **legalább két féléves (60 kredités)** szakirányú továbbképzésben oklevelet szereztek [~~— az oklevél kiállításának időpontjától függetlenül —~~] a „Legum Magister” vagy „Master of Laws” (rövidítve: LL. M.) cím használatára jogosultak abban az esetben [~~is, ha az oklevél kiállítására, illetve]~~ **ha** a képzés megkezdésére 2015. szeptember 1-jét **követően** [~~megelőzően~~] került sor.

6. Gazdaságtudományok képzési terület

A tervezett kormányrendelet mellékleteiben található táblázatok

- a közszolgálati alapképzési szak a tervezet szerint csak a Nemzeti Közszolgálati Egyetem indíthatná, amivel nem értünk egyet.
- az alkalmazott közgazdaságtan alapképzési szak, valamint a közgazdasági elemző mesterképzési szak megszűnne, helyettük osztatlan képzéssel alkalmazott közgazdaságtan névvel jönne létre szak, amivel nem értünk egyet,
- a gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés alapképzési szak, valamint a gazdaság-matematikai elemző mesterképzési szak megszűnne, helyettük osztatlan képzéssel gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés névvel jönne létre szak, amit támogatunk.
- az osztatlan képzésnél említett szakok esetében a szakképzettségek helytelenül szerepelnek, azok az alapképzési szakoknak, nem pedig a mesterképzésnek megfelelő módon lettek megadva.

Közszolgálati alapképzési szak

A Közszolgálati alapképzési szak megszüntetésével nem értünk egyet, azt nem támogatjuk, továbbá azt sem, hogy erre vonatkozóan kizárólag a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kapjon képzési lehetőséget.

A rendelettervezet szerint ez az alapképzési szak nem szerepel a felsorolásban. Való igaz, hogy a közszolgálat alapképzési szak, mint koncepció, felülvizsgálatra szorulhat. Ez a revízió ideális esetben a célközönségre, a tartalomra és a megnevezésre is kiterjedhetne. Azonban az, hogy a gazdaságtudományok és a társadalomtudomány képzési területnek egyáltalán ne legyen a **közszektor és a kapcsolódó területek** részére szóló, dedikált alapképzése, az hosszú távon nehezen tartható, problémás állapotot fog eredményezni. Ne feledjük, ez a terület azért mégis **a nemzetgazdaság és a munkaerőpiac** legjelentősebb, de mindenféleképpen **igen jelentős szegmense**. Az igazgatásszervező alapképzési szak a közigazgatás hivatali jellegű, végrehajtó posztjaira képez – tömegigénynek megfelelően – szakembereket, és ott valóban pótolhatatlan. Azonban a **közgazdasági megalapozottságú**, de ugyanakkor **multidiszciplináris** (menedzsment, szociológiai, politikatudományi, közpolitikai) **elemeket integráló közszolgálati**, kormányzati generalista **alapképzési szak** ma már minden európai országban létezik, sőt egyre fontosabbá válik. Megítélésünk szerint ezért **támogatandó** is. Magyarország tehát ezzel az intézkedéssel élesen szembemenne a saját gyakorlati szükségleteivel és az európai (közte régiós, azaz kelet-európai) trendekkel is az ilyen jellegű alapképzés teljes megszüntetésével. Az egyes egyetemi karok aktív részvétele mellett megvalósuló még mélyebb interdiszciplináris megközelítésmód, oktatási szerkezet kialakítását támogatjuk.

Alkalmazott közgazdaságtan osztatlan képzés

Az **Alkalmazott közgazdaságtan** osztatlan képzéssé történő átalakításával nem értünk egyet, azt **nem támogatjuk**.

Nem támogatható, hogy **Alkalmazott közgazdaságtan néven ötéves osztatlan közgazdász képzés** jöjjön létre, ezzel egyidejűleg megszüntetve az **Alkalmazott közgazdaságtan alapszakot** és a **Közgazdasági elemző mesterszakot**. Az Alkalmazott közgazdaságtan szak

osztatlan képzési rendszerbe való beemelését határozottan ellenezzük, mert mellette nem szólnak érvek, csak ellene:

1. Az Alkalmazott közgazdaságtan alapszak és Közgazdasági elemző mesterszakok „összevonása” és osztatlan képzésbe való átsorolása mellett – szemben a gazdaság-matematika képzéssel – nincsenek szakmai érvek. A Gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés szak által használt matematikai, módszertani alapok megteremtése hosszú időt vesz igénybe, így az oktatás 3 évre való korlátozása veszélyezteti a szak céljainak megvalósulását. Az Alkalmazott közgazdaságtan szakon azonban ezek az indokok már nem állnak fenn. Sőt, az Alkalmazott közgazdaságtan alapszak, és a Közgazdasági elemző mesterszak esetében a Bologna-rendszer bevezetéséből származó pótlólagos hasznok messze meghaladják a rendszer pótlólagos költségeit. Az Alkalmazott közgazdaságtan alapszakon megismerhető szemlélet, a fogalmak és a módszertani elemek pontos és mély ismerete, illetve ezek használatának képessége, a problémamegoldási ismeretek és képességek és az elemzési rutin olyan tudás- és képesség-halmaz, amely nem csak a kutatók, közgazdasági-, és pénzügyi elemzők és a gazdaságpolitikai döntések előkészítésében közreműködő közgazdászok (azaz a Közgazdasági elemző mesterszak potenciális hallgatói) számára hasznos, hanem minden olyan mesterszak számára, ahol fontos a problémamegoldó képesség, a logikus gondolkodás és az elemzői rutin. Elengedhetetlen tehát egyfelől annak biztosítása, hogy az Alkalmazott közgazdaságtan alapszakon végzett hallgatók más közgazdasági mesterszakokon, például a Biztosítási- és pénzügyi matematika, Közgazdálkodás-, és közpolitika, vagy akár gazdálkodási mesterszakokon, mint például a Pénzügy, Ellátásilánc-menedzsment, stb. mesterszakon is folytathassák tanulmányaikat.

De a folyamat fordítottja is igaz. Tudjuk, hogy a mély és pontos elemzések, a modellépítés, a programozás, az adatfeldolgozás és az empirikus tanulmányok iránti elkötelezettség, igény, vagy érdeklődés az Alkalmazott közgazdaságtan alapszakos hallgatókon kívül más gazdaságtudományi alapszakos hallgatóiban is kialakulhat alapszintű tanulmányaik során (de akár még más tudományterületek, így például a matematika, fizika, műszaki tudomány területén található alapszakot végző hallgatók körében is) arra, hogy a Közgazdasági elemző szakon fejezzék be mesterszintű tanulmányaikat. Az osztatlan képzés elzárná ezeket a hallgatókat az adott területen megszerezhető képzettségtől.

2. Számításaink is azt igazolják, hogy gazdasági szempontból is jobb, ha megmarad a jelenlegi osztott képzés.
3. A változtatás érintené az angol nyelvű képzést is. Öt évre nehéz külföldi hallgatót vonzani, ha számos európai egyetem három éves képzésével kell versenyezni: a túl hosszú időbeli, túl nagy pénzügyi elkötelezettség egyértelmű versenyhátrányt jelent.
4. Az előző szemponttal szorosan összefüggően említhető, hogy a nemzetközi, de különösen az európai oktatási piacon a mobilitás különös jelentőséget és figyelmet kapott. A nemzetközi/európai piacon való részvétel tekintetében az osztatlan képzés bevezetése az érintett szakokat, karokat, egyetemeket igen jelentős hátrányba hozhatja.

A Közgazdasági elemző mesterszak létét egyértelműen megalapozza az alkalmazott Közgazdasági alapszak illetve azok az alapszakok, (pénzügy- számvitel, gazdálkodás menedzsment, stb) amelyekről azok a hallgatók akik gazdasági, pénzügyi, matematikai, elemző tudásra szeretnének szert tenni. Ugyanakkor az is figyelemreméltó hogy a mesterszakok megjelenésében a differenciáltságot tartanunk kellene pontosan a rugalmasabb munkaerő piaci reakciók kiszolgálásának érdekében. Megjegyzendő, hogy a közgazdaság elemző mesterszak

igen megalapozott tudást igényel az alapozó módszertani és elméleti tantárgyakból. Ez is alátámasztja azt, hogy ne osztatlan képzésben működjön. Az ilyen high quality tudást igénylő közgazdászokra pontosan a megalapozott pénzügyi, elméleti, közgazdaságtani háttérből adódóan a biztonságos befektetési technikáknál, módszereknél, mind makro, mind mikro szinten egyértelműen szükség van. Tulajdonképpen nyelvtudással kiegészítve ez a kiemelt szintű közgazdasági területet a közgazdaságtanban egy elitnek is nevezhetnénk. Véleményem szerint mindezen érvek jelentősen alátámasztják azt, hogy a képzésre változatlan formában szükség van.

Gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés osztatlan képzés

Az előterjesztéssel és elképzeléssel – kiegészítő megjegyzéseink figyelembevételére esetén – egyetértünk, azt **támogatjuk**.

A gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés szak által használt pontos és részletes matematikai, módszertani alapok kiépítése hosszú időt vesz igénybe, így az oktatás 3 évre való korlátozása olyan kompromisszumokhoz vezetett a múltban és vezetne továbbra is, amelyek egyre inkább veszélyeztetik a szak céljainak maradéktalan megvalósulását. Az a törekvés, hogy a gazdaság- és pénzügy-matematikai elemzés szak kerüljön át osztatlan képzési rendszerbe, a szak céljait és szerkezetét figyelembe véve érthető és támogatandó.

Megjegyezzük azonban, hogy bár az előterjesztés szerint az ötéves osztatlan képzés végén mesterfokozatot adó oklevelet kapnának a végzetek, **a szakképzettség oszlopban az alapképzési szak szakképzettsége szerepel**, ami hiba. Véleményünk szerint az osztatlan képzésben a szakképzettségben minden esetben az „**okleveles**” elnevezésnek kell szerepelnie, és nem „sima” közgazdásznak. Az utóbbi az alapképzésben elnyert szakképzettségnek felel meg. A mester szintű szakképzettséggel valamilyen „okleveles”, jelen esetben „okleveles közgazdász” elnevezés lenne egyenértékű (ld. Nftv. 52. § (6) bekezdését). **Az előterjesztésben szereplő szakképzettség így jelen formájában nem helyes, hibásan az alapképzési szakos szakképzettség került beemelésre, ezért kérjük javítani.**

Logisztikai menedzsment mesterképzési szak átnevezése

A „logisztikai menedzsment” mesterképzési szak elnevezése a tervezet szerint „ellátásilánc-menedzsment” megnevezésre változik.

Ezzel kapcsolatban a következőket kívánjuk megjegyezni:

- A nemzetközi gyakorlatban a terület megnevezésére a logisztika megnevezés szolgál, a névváltással a nemzetközi gyakorlattól eltérünk, így a képzés és szakképzettség kevésbé lesz összehasonlítható, ezért javasoljuk az eredeti szak és szakképzettség fenntartását.

Szakok angol fordításai

Az alábbi szakmegnevezések esetében javasoljuk a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő angol fordítás használatát:

felsőoktatási szakképzés

Magyar megnevezés	Angol megnevezés	Javasolt angol megnevezés
gazdálkodási és menedzsment felsőoktatási szakképzés	Business Administration and Management	<i>Business and Management</i>
pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés	Finance and Account	<i>Finance and Accounting</i>
turizmus-vendéglátás felsőoktatási szakképzés	Tourism and Catering	<i>Tourism and Hospitality</i>

alapképzési szakok

Magyar megnevezés	Angol megnevezés	Javasolt angol megnevezés
gazdálkodási és menedzsment	Business Administration and Management	<i>Business and Management</i>
nemzetközi gazdálkodás	International Business Economics	<i>International Business</i>
turizmus-vendéglátás	Tourism and Catering	<i>Tourism and Hospitality</i>

mesterképzési szakok

Magyar megnevezés	Angol megnevezés	Javasolt angol megnevezés
számvitel	Accountancy	Accounting

7. Műszaki képzési terület

Építész MSc szakirány szerkezete

A mester és osztatlan képzés esetében a 3. sz. melléklet, az excell táblázat 141. sorszámú sorában **hiányoznak** a korábbi sokszínű MSc képzések **szakirányként** való megnevezései, melyeket az F oszlopban (szakképzettség) az alábbiak szerint kérünk feltüntetni:

1. Okleveles szerkezettervező építészmérnök (Architect in Construction Design)
2. Okleveles ingatlanfejlesztő mérnök (Architect for Real Estate Development)
3. Okleveles tervező építészmérnök (Architect)
4. Okleveles urbanista építészmérnök (Architect in Urban Design)
5. Okleveles forma és vizuális környezettervező mérnök (Visual Environment and Design Engineer)

Javasolt új szakirányok és szakképzettségek:

6. Jövőtudatos településfejlesztő mérnök (Engineer for Sustainable Urban Development)

7. Műemlékvédelmi és építészméleti építészmérnök) (Architect for Monument Preservation and Theory)
8. Okleveles településmérnök (Urban Systems Engineer)
9. Okleveles építészeti ökológiai mérnök (Engineer for Architectural Ecology)
10. Építészeti informatikai mérnök (Engineer for Architectural Informatics)

Indoklás:

Az új Kormányrendelet a korábbiaktól eltérő módon a szakjegyzékkel egyesített táblázatban tartalmazza a képzésekben megszerezhető szakképzettségeket is. A Magyar Építészoképző Intézmények Fórumán országos egyetértéssel megalkotott Állásfoglalás azzal a feltétellel támogatja az EMMI által koordinált szaktisztítást, hogy a meglévők összevonásával létrehozandó egyetlen építész MSc szakirányként tartalmazza a meglévő MSc-k eltérő tartalmát (és a szakma fejlődése által megjelenő új területeket is). A szakok számának és elnevezésének újragondolása mellett a képzés korszerűsítésének elengedhetetlen része a KKK-k által leírt tartalmi kérdések, és az elérhető végzettségekhez tartozó jogosultságok rendszerének aktualizálása is, melyek nélkül a szaktisztítás teljesen értelmét veszíti. A nem intézményi, hanem országos szakmai érdekek mentén kiadott Állásfoglalásban nem egyszerű szaktisztítást, hanem egy jobban működő új struktúrát javasolt, amelynek feltétele az MSc-n belül megjelent új képzettségi területek szakirányként való megjelenése, ami viszont elképzelhetetlen a hozzá rendelt szakképzettségek mostani listában való megjelenése nélkül.

Az új egyesített építész MScn létesítendő szakirányok és szakképzettségek indoklása

1. Okleveles szerkezettervező építészmérnök (Architect in Construction Design)

Hihetetlen igény van ilyen szakemberek iránt, akik rendelkeznek építész ismeretekkel és érzéssel, de nem szükséges építész tervezői jogosultság ahhoz, hogy munkájukat végezzék. Ezzel jelentős számú kredit felszabadul melyet profi felkészítésre lehet fordítani. A szakképzettség tartalma:

- magas szintű tartószerkezeti, szilárdságtani ismeretek,
- magas szintű épületszerkezeti ismeretek, hő-, hang- és vízszigetelési ismeretek, az építészet lényegéhez tartozó konstruálási képességek.

Jelenleg bizonyos szigetelési jogosultságok csak gépész végzettséggel, a mérnök kamaránál kaphatók, ami teljesen abszurd. Az építészet lényegi igényeinek felismerése nélkül az épületszerkezetek anyagainak kiválasztása, összeépítésének megtervezése teljesen lehetetlen.

2. Okleveles ingatlanfejlesztő mérnök (Architect for Real Estate Development)

Ez a meglévő MSc azért nem tudott soha sem elindulni, mert a KKK-ja az építész tervezői jogosultsághoz tartozó igen nagyszámú tervezési kreditet tartalmazott, így a tervezői ambíciókkal nem rendelkező, de egyébként jó képességű hallgatókat automatikusan távol tartotta a jelentkezéstől. Ezzel az ingatlanfejlesztői szakmából sikerült teljesen kiszorítani az építészeket. Az új szakirány tehát nem adna építész tervezői jogosultságot, a felszabaduló kreditek megfelelő felhasználásával alkalmas lenne a nemzetközi igényeknek is megfelelő tartalom összeállítására. Beengedné a képzésbe az építőmérnökök, közgazdászok, jogi alapképzettségűek tucatjait, akiket megfelelő, de nem eltúlzott mértékű építészeti tantárggyal fogékonyra tesz az épített környezet minőségének, esztétikájának, fenntarthatóságának szempontjaira is. Ennek hiányában az ingatlanfejlesztés csak a profitról fog szólni, ami éppen a Kormány által a 1032/2015 Korm. határozatban foglalt célokkal lenne ellentétes.

3. Okleveles tervező építészmérnök (Architect)

Ennek az MSc-nek a célja az, hogy az alapképzésben megfelelő motivációt és képességeket felmutató hallgatók közül kiválasztottak a kétciklusú képzésben is szerezhessenek építész tervezői jogosultságot. Az MSc-t több alkalommal indították sikeresen az országban.

4. Okleveles urbanista építészmérnök (Architect in Urban Design)

Ez az MSc indult eddig legtöbbször. A „várostervezést” klasszikusan és mindig építészek végezték. Építészeti képzettség nélkül „települések” tervezéséből nem esztétikus, minőségi környezet keletkezhet, hanem legfeljebb egy mérnökiileg átgondolt rendszer, amiből hiányzik az ember és a közösség. Elvárható lenne, hogy rendezési tervek csak ebből a szakirányból származó szakképzettséggel lehessen készíteni. A jelenlegi jogosultsági rendszert pillanatnyi erőviszonyok, lobb- és személyes érdekek, valamint a kamarák nem megfelelő munkavégzése hozta létre, melynek megváltoztatása országos érdek.

5. Okleveles forma és vizuális környezettervező mérnök (Visual Environment and Design Engineer)

Az építészeket mindig is szoros szálak fűzték a képzőművészetekhez. Ez a szakképzettség azért lényeges és szükséges, mert a BSc-képzésbe alacsonyabb pontszámmal bekerülő hallgatók jelentős része éppen nem a műszaki tudományok iránti elkötelezettsége és képességei miatt került az osztatlan képzés helyett a kétciklusúba. A felvételi rendszer kontraszelektív hatása éppen azokat sújtja leginkább, akik művészi hajlamaik miatt kevésbé magas pontot érnek el a jelenlegi „pontvadász” típusú rendszerben. Az ő számukra kínál egy méltó pályát ez a szakirány, amelyből az építészet társművészeti feladatainak végzésére alkalmas fiatalok kerülhetnek ki.

Az eddigi MSc-k szakirányokká és végzettségekké konvertálása mellett elengedhetetlenül fontos, parancsoló szükségszerűség további szakirányok és szakképzettségek létesítése:

6. Jövőtudatos településfejlesztő mérnök (Engineer for Sustainable Urban Development)

Ez a többszörösen, minden szakmai fórum által támogatott, de máig meg nem értett, és nem engedélyezett képzés egy valós piaci igénynek a felismerését, és a felsőoktatás önfenntartási szándékának kísérletét egyesíti. Ez a képzés kizárólag angol nyelven, elsősorban a közép-európai régióból toborzott hallgatósnak, állami finanszírozási igény nélkül, önköltséges formában működne. A szakirány széleskörű bemenet mellett építészeti, gazdasági, fenntarthatósági, közigazgatási-jogi ismeretek révén mesterszintű, de nem építész szakembereket ad önkormányzatok, fejlesztő vállalatok, nemzetközi pályázatok számára. Kifejezetten interdiszciplináris jellegű képzésről van szó. Nagyon furcsa lenne, ha egy olyan kezdeményezést, amely éppen anyagi terheket venne le az állam válláról a felsőoktatás finanszírozásában, adminisztratív okokból akadályozna meg valaki.

7. Műemlékvédelmi és építészméleti építészmérnök (Architect for Monument Preservation and Theory)

Ez eddig nem létező szakirány méltó helyre emelné a Kormány 1032/2015 határozatában is kiemelt fontosságúnak kikiáltott meglévő épületállománnyal való szakszerű foglalkozást. A műemlékek művészi és műszaki állapotfelmérése, a speciális beavatkozások szükségessége jóval nagyobb kreditszámú ilyen irányú stúdiumokat kíván. Az ilyen építményekkel való foglalkozást csak alapos építésztörténeti és elméleti felkészültséggel, és speciális jogosultságot eredményező szakképzettség mellett tartjuk elképzelhetőnek.

8. Okleveles településmérnök (Urban Systems Engineer)

A jelenleg önálló MSc-t jelentő településmérnök olyan területekkel foglalkozik, amelyek speciális szaktudást (városi településszerkezet, forgalom, közlekedés, stb.) igényel, amely a terület interdiszciplináris jellegére hívja fel a figyelmet. Ilyen szakképzettség jelenleg is létezik, miért fosztanánk meg az építészmérnök alapképzésben végzett, és ez iránt érdeklődőket attól, hogy ez a képzettség az építész képzés második ciklusában, szükség esetén akár több képzőhely együttműködése révén megszerezhető legyen számukra.

9. Okleveles építészeti ökológiai mérnök (Engineer for Architectural Ecology)

A környezettudatosság, az egészséges és fenntartható épített környezet az építészet nemzetközi szinten is egyik legfontosabb szempontjává vált. Az ilyen témájú, nagy népszerűségnek örvendő szakirányú továbbképzés azt mutatja be, hogy nem lehet az építészetet a további évtizedekben, századokban egy iparágként, szakmaként tekinteni, hanem az egy nagy egész ökológiai rendszer elválaszthatatlan része. Ahhoz, hogy ezt a szemléletet az ide jelentkezők el tudják sajátítani, hihetetlen sokféle szakterületről kell megfelelő tudást összeszedni és integrálni. Ez nem képzelhető el, csak speciális tanterv, más intézmények és szakemberek bevonása, megfelelő kredit hozzárendelése esetén. Az így megszerzett többlet tudás nem mennyiségileg, hanem minőségileg más áttekintést ad egy olyan terület fölött, amihez látszólag „mindenki ért”, de a valódi átlátás és megalapozott döntések csak arra speciálisan kiképzett és jogosultság hozzárendelésével is felvértezett szakemberektől remélhető.

10. Építészeti informatikai mérnök (Engineer for Architectural Informatics)

Az a hihetetlen fejlődés, ami az informatikában jelentkezett, nem került el az építészetet sem. Az épületek egyszerű, számítógéppel segített ábrázolása ma már önálló művészeti ággá fejlődött. Az épületek virtuális modellje a tervezéstől az épületfenntartáson át végigkíséri annak teljes élettartamát, és integráns részét képezi az épület automatizálásának, vezérlésnek is. Ugyanez a város szintű léptékben is megjelenik, a városi épülettömeg, hálózatok és működtetés ma már elképzelhetetlen az épületeket, azok szerkezeteit is jól ismerő informatikusok nélkül. Ezt a speciális interdiszciplináris tudást csak speciális tanterv birtokában, megfelelő creditszámú képzés, és ezt elismerő jogosultság birtokában tartjuk elképzelhetőnek.

Molekuláris bionikus mérnök

A tervezet 5. mellékletében a képzésben végzettek táblázatában a molekuláris bionikus mérnök MSC sorban mindössze 2 fő szerepel pirossal. A képző helyről kapott kimutatások más végzett arányt mutatnak.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Felvett hallgatók		59	63	69	65	91	80	92
Végzett hallgatók	2012-ben	38						
	2013-ban	3	41					
	2014-ben	1	2	39				
	2015-ben		2	7	22			
Felvett hallgatók (MB-BSc-n végzett)	2012-ben	31						
Végzett hallgatók	2013-ban	6						
	2014-ben	20						
	2015-ben	1						
Felvett hallgatók (MB-BSc-n végzett)	2013-ban	8	35					
Végzett hallgatók	2014-ben	1	3					
	2015-ben	4	20					
Felvett hallgatók (MB-BSc-n végzett)	2014-ben	2	1	31				
Felvett hallgatók (MB-BSc-n végzett)	2015-ben		1	6	20			

A szakok/szakképzettségek elnevezését illetően a következő észrevételeink vannak:

2. melléklet:

25. sor: Helyesen: Communication and Media Studies/Expert in ... mint az MA-nál.
32. sor:: Helyesen: Computer Science and Engineering/Computer and Information Technology Engineer
57. sor: Helyesen: Mechatronical Engineering

3. melléklet:

111. sor: Helyesen: Computer Science and Engineering/Computer and Information Technology Engineer
126. sor: Helyesen: Economist in Business Administration
141. sor: Helyesen: Architecture/Architect

143. sor: Helyesen: Building Service and Process Engineering
147. sor: Helyesen: okleveles gépészeti modellező mérnök
160. sor: Helyesen: Mechatronical Engineer
161. sor: Helyesen: Polymer and Fibre Technology Engineer

8. Orvos- és egészségtudomány képzési terület

Egészségpszichológia mesterképzési szak

Mindenképpen fenn kívánjuk tartani a hazai és külföldi hallgatókat egyaránt nagy számban vonzó egészségpszichológia mesterképzési szakot.

Az MRK javasolja, hogy a pszichológia osztott képzés maradjon, a jelenleg létező alábbi szakképzettségekkel:

- a) viselkedéselemző alapképzési szak (bölcészettudomány)
- b) pszichológus mesterképzési szak (bölcészettudomány)
- c) **egészségpszichológia mesterképzési szak (orvos- és egészségtudomány)**

Kérjük az orvos- és egészségtudomány képzési területen belül az egészségpszichológia mesterképzési szak megjelenítését a 2. sz. melléklet C oszlopában, az angol nyelvű megnevezését (Health Psychologist) pedig a D oszlopban feltüntetni.

A jogszabálytervezet értelmében megszüntetésre kerülne Magyarországon az egészségpszichológia mesterképzés, ami az utóbbi évtizedben a hazai felsőoktatás-fejlesztés egyik jelentős vívmánya. Az egészségpszichológia mesterképzési szak elindításával a hazai felsőoktatás felzárkózott azon fejlett országokhoz, amelyekben a pszichológia képzés egészségtudományi beágyazottságú. Az orvos- és egészségtudományi képzési területen folyó egészségpszichológia mesterképzés lényegesen jobb alapozást jelent a mestervégzettség után megszerezhető egészségtudományi jellegű, négy éves szakirányú szakképzettség (klinikai és mentálhigiénés szakpszichológus) szempontjából, mint a bölcészettudományi képzési területen folyó pszichológia képzés, ezért továbbra is javasoljuk az orvos- és egészségtudományi képzési területen folyó egészségpszichológia mesterképzési szak megtartását.

Egészségügyi szervező alapszak

Az Egészségügyi szervező alapszak (ügyvitelszervező szakirány) nem szerepel az előterjesztés alapján a jövőben megszerezhető képesítések között. A szak megszüntetésére vonatkozó döntés számunkra nem elfogadható.

Javasoljuk, hogy az egészségügyi szervező alapszak kerüljön be „a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő felvételéről” szóló rendeletbe, hiszen az egészségügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó idegenforgalmi és turisztikai ipar mára már egyre nagyobb arányt képvisel a gazdasági ágazatok között. Rendkívül fontosnak tartjuk a szolgáltató ágazat számára a megfelelő színvonalon képzett szakember utánpótlás biztosítását és ezen keresztül a térség gazdasági fejlődésének előmozdítását.

Az egészségügyi szervező alapszakon belül az egészségturizmus szervező szakirány mellett a másik két szakirány, az egészségbiztosítási és az egészségügyi ügyvitelszervező szakirány létjogosultsága országos szinten is indokolt, hiszen az egészségügyi szervező szak elnevezés három jól körülhatárolt egészségügyi és szolgáltató foglalkozási területet ölel fel (egészségturizmus szervezés, egészségbiztosítás, egészségügyi ügyvitelszervező), nem pedig általános egészségügyi menedzsment ismereteket takar. Mindhárom foglalkozási terület fenntartása és fejlesztése indokolt, hiszen országos viszonylatban is összhangban van a munkaerő-piaci igényekkel és a gazdaságfejlesztési irányokkal.

Az alapszak részét képező **egészségügyi ügyvitelszervező** szakirány az egészségügyi ágazat és ezáltal az ország versenyképességének stratégiai építőköve.

Az Egészségügyi Szakmai Kollégium Menedzsment és Egészség-gazdaságtani Tagozata és Tanácsa állásfoglalása alapján az egészségügyi rendszer adminisztrációs, igazgatási vonalán a közvetítői szerepet az egészségügyi szervező alapképzési szakon végzett szakemberek töltik be. Manapság, amikor általánossá vált az orvoshiány az egészségügyben és egyre több egyéb diplomás egészségügyi dolgozó hagyja el a pályát, nem szerencsés, hogy betegek illetve betegágy mellett dolgozó szakemberek a tényleges betegellátás helyett adminisztratív feladatokat lássanak el. Az egészségügyi szervező alapképzési szak munkaerőpiaci háttere stabil, a végzett hallgatók jó elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkeznek. A főbb munkaerőpiaci hátteret az egészségügyi intézmények adminisztratív szektorai, a közigazgatási intézmények, valamint az egészség-turizmus és wellness szakterület biztosítják.

- A közigazgatási szemléletű egészségügyi informatika felsőfokú oktatása 2003 óta működik. A végzett egészségügyi informatikus menedzserek és egészségügyi ügyvitelszervezők jelentős része helyezkedett el a közismerten alacsony bérszínvonalú közigazgatásban illetve az ellátórendszerben.
- A szak egyedi határterületi képzést biztosít, melyet sem az egészségügyi/bionikai mérnöki, sem az egészségpolitikai területek irányából nem fedhető le.
- A jelenleg zajló nemzeti e-Egészségügyi fejlesztések működtetése, továbbfejlesztése speciális, **kizárólag a szóban forgó képzés által biztosított ismereteket** igényel. Ezek területén a szak megszüntetésével űr keletkezik.
- A szakterület piaci munkaerő-igénye – a nemzetközi előrejelzések szerint – robbanásszerű fejlődés előtt áll, az Egyesült Államokban ezrével képzik az egészségügyi informatikai szakterületre szánt szakembereket.

Véleményünk szerint a szakterület megfelelő szakember-ellátottsága a modern és költséghatékony egészségügyi ellátás egyik alappillére.

Mindezek alapján kérjük az orvos- és egészségtudomány képzési területen belül az egészségügyi szervező alapképzési szak megjelenítését a 2. sz. melléklet C oszlopában, az angol nyelvű megnevezését (Health Care Management) pedig a D oszlopban feltüntetni.

Egyes szakok elnevezése

1. A hivatkozott jogszabálytervezet 2. sz. melléklet 66. sor D oszlopában az orvosi diagnosztikai analitikus alapképzési szak angol nyelvű megnevezését az alábbiak szerint kérjük módosítani.

Az előterjesztésben szereplő megnevezés	Módosított megnevezés
Medical Diagnostic Imaging Analyst	Medical Diagnostic Imaging Analyst

Az orvosi laboratóriumi és képalkotó diagnosztikai analitikus alapképzési szak elnevezésének rövidítésével (orvosi diagnosztikai analitikus) teljes mértékben egyetértünk, azonban annak szabályszerű angolra fordítását elengedhetetlennek tartjuk.

2. A 2. sz. melléklet 66. sor E és F oszlopában az alábbiak kerüljenek megjelenítésre.

E oszlop	F oszlop
Orvosdiagnosztikai laboratóriumi analitika	Medical Laboratory Analysis
Orvosi kutatólaboratóriumi analitika	Medical Research Laboratory Analysis
Képalkotó diagnosztikai analitika	Medical Diagnostic Analysis

Az orvosi diagnosztikai analitikus alapképzési szak három szakiránya esetében az önálló szakképzettség megjelenítése rendkívül lényeges a munkahelyen történő alkalmazás, valamint a gyakorolt szakma szempontjából is. Az orvosi laboratóriumi tevékenységek ugyanis nem feleltethetők meg a képalkotás területén (MR, CT, UH, RTG) ellátandó (bizonyos fokig önálló) tevékenységi köröknek.

9. Sporttudomány

Az MRK a sporttudományi alapszakok tekintetében az alábbi javaslattal él.

Az alábbi módosításokkal és elnevezésekkel maradjon 4 alapszak:

diplomás szakedző

rekreáció

sportszervező

fiziológus-kondicionáló edző

10. Természettudomány képzési terület

Környezettan alapszak

Javasoljuk a környezettan alapszak megtartását.

- A Környezettan alapszak olyan készségek, tudás, és kompetenciák kialakítását célozza, mely lehetővé teszi az integrált természettudományos gondolkodást, s ezen az alapon a globális környezeti problémák komplex megértését és kutatását. A hallgatók alapképzésük során a fő természettudományi területeken (biológia, fizika, földtan, kémia) szereznek felsőfokú tudást, melyet ezen tudományterületek környezettel kapcsolatos részterületein mélyítenek el. Az alapszak kiesése esetén maradó mesterszakra feltehetően természettudományi alapidplomával lépnének be hallgatók, akik egy területen (biológia, fizika, földtan, kémia valamelyikén) kiválóan képzettek, a többi területen azonban jó esetben is csak középiskolai ismeretekkel rendelkeznek. Emiatt a mesterszak első és második félévében a hiányzó természettudományos ismeretek pótlására lenne szükség, ami alapvetően veszélyezteti a mesterszakos képzés sikerességét. Tehát a képzés lényege éppen az alapszakos integrált természettudományos képzésben rejlik.
- Ha a mesterképzési szak kreditkontingense részben a hiányzó ismeretek pótlására fordítódik, veszélybe kerül a kutatással kapcsolatos ismeretek és kompetenciák kialakítása, ami a doktori iskolák sikerességének csökkenésében fog jelentkezni.
- A Környezettan alapképzés tárgyai a szakmai képzés vonatkozásában nagymértékben egybeesnek a nemrég indult **környezettan-természetvédelem osztatlan tanári mesterszak** szakmai moduljának tárgyaival, mert e képzés tekintetében is az integrált természettudományos tudás és szemlélet kialakítása kulcsfontosságú (természetesen a pedagógiai képzéssel együtt). A Környezettan alapszak megszüntetése tehát a párhuzamos tanári szak sikerességét is veszélyezteti.
- Az EU pályázati kiírásaiban hangsúlyozottan szerepelnek a környezettudományi kérdésekkel (environmental risks, global climate change) kapcsolatos kiírások. A magyar felsőoktatásban kialakultak, s a doktori iskolák keretein belül működnek olyan oktatói-kutatói kollektívák, melyek az alapképzéstől a PhD képzésig terjedő oktatási bázison sikerrel pályázhatnak ezen EU projektekre. Az alapszak hallgatói bázisának illetve az ott megszerzhető készségeknek és kompetenciáknak a kiesése a pályázati sikerességet rontja.
- A Környezettan alapszak megszüntetése különösen súlyosan érintené azon – egyébként kimagaslóan sikeres – képzési helyeket, melyek képzési profiljában nem szerepel az összes természettudományos diszciplína.

Az környezettan alapképzési szak esetében az MRK egyetért a megtartásával együtt a képzés alaptudományi részének komoly erősítésével.

11. Művészeti képzési terület

Mozgóképművész MA

Megszüntetése nem indokolt, és az egyéb kormányzati szándékokkal teljesen ellentétes. Létfontosságú, hogy ezen a területen továbbra is legyen mesterképzés.

Érvek a mozgóképművész szak mellett:

- 1) A kreatív ipar egyik legfontosabb területe, melynek fejlesztését a kormányzat minden egyéb eszközzel támogatja, ld. Andy Vajna kormánybiztos munkáját.
- 2) A következő években rendkívül nagy munkaerő igény várható a területen az itthon készült nemzetközi filmek, produkciók miatt.
- 3) Ez sokkal bővebb és korszerűbb területet kell, hogy lefedjen, mint a „klasszikus”, filmrendezői szak.
- 4) A mozgóképeknek komoly hagyományai vannak, Hollywood megteremtői a magyarok voltak, melyre lehet építeni.
- 5) A jelentkezési számok is azt mutatják, hogy nagy igény van rá, 2014-ben a művészeti mesterszakok közül erre volt a 3. legtöbb jelentkezés.
- 6) A nemzetközi érdeklődés is folyamatosan nő a szak iránt.

Belsőépítész környezettervező művész mesterszak

Megszüntetése nem indokolt.

Érvek a belsőépítész mesterszak mellett:

- 1) A kreatív iparnak fontos területe, nemzetközi példák sora mutatja, hogy erre lehet építeni, ld. a mintának tekintett skandináv országokat.
- 2) Kamarai egyeztetéssel jött létre, a szakmával együttműködve.
- 3) Maga Makovecz Imre írt hozzá támogató levelet indulásakor.
- 4) Komoly hazai hagyományai vannak, nemzetközileg ismert tervezőkkel, mint Breuer Marcell és az általa teremtett iskola.
- 5) A jelentkezési számok alapján 2014-ben a 7. legnépszerűbb művészeti mester volt a 20-ból.
- 6) A Magyar Építész Kamara előírja, hogy belsőépítész területen képzést kell végezniük az építészmérnököknek, ezt is segíti.

A Magyar Építész Kamara tájékoztatása szerint az építéssel kapcsolatos jogszabályok alapján meglévő belsőépítészeti tervezői és szakértői jogosultság, az okleveles építész tervező művész és az okleveles belsőépítész környezettervező művész diplomára épül (266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet). Ezen jogosultsággal rendelkező kamarai tagok a Magyar Építész Kamara Belsőépítészeti Tagozatának tagjai, ahol a belsőépítész szakma sajátos érdekeit képviselik a jogszabályalkotástól kezdve a kulturális rendezvények szervezéséig. Mind a kamara, mind a társadalom érdeke, hogy az épített környezet minőségét a belsőépítészeti értékek is növeljék. Ezzel összhangban az MRK-val együtt a kamara is kéri, hogy a szakmai képzés ne kerüljön ki a felsőoktatás szakszerkezetéből.

A belsőépítész környezettervező művész mesterszak (MA) ugyan a művészeti képzési ágba tartozik, de szorosan kapcsolódik az építészeti tervezéshez, szerepe egyre nő a meglévő épületek felújítása, revitalizációja kapcsán. Kérjük a közelmúltban – 25 év szünet után – újraalapított mesterszak szakjegyzékben szerepeltetését.

A belsőépítész környezettervező művész mesterszak (MA) az építész alapszak elvégzése után olyan kompetenciák elsajátítását célozza, melyek a közterek, belső terek tervezése és a tárgy-kultúra-design területén nyújt hiánypótló képzést a szakmagyakorlóknak. A hazai nagy értékű épületállomány felújítása és revitalizációja számos kihívás elé állítja a szakmagyakorlókat, nekik ad megfelelő tudást a belsőépítész MA, mely illeszkedik a Magyar Építész Kamara jogosulessági rendszerébe – külön szekcióba rendeződve.

Kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek mesterszak

A 2009-től oktatótt Képzőművészet-elmélet alapszak (BA), és a rá épülő Kortárs művészetelmélet és kurátori ismeretek mesterszak (MA) olyan egyedi, specializált területre fókuszál, amelyre **nem irányul más képzés a hazai felsőoktatásban**. A művészet területén belül a képzés elméleti és gyakorlati kurzusai a kortárs képzőművészettel kapcsolatos tudományterületekre és az adott művészeti ág működésével kapcsolatos aspektusok teljes spektrumára koncentrálnak. A kortárs képzőművészeti produkciók természete és az azzal kapcsolatos tevékenységek egész **spektruma jelentősen eltér az előadó- és zeneművészeti, a design, vagy a média világtól**. Az ennek megfelelően képzett szakemberek által megvalósított projektek formája, tartalma, célja nem esik egybe az egyéb művészeti ágak természetével. A kortárs képzőművészet olyan intézményeinek és projektjeinek működtetése, mint a múzeumi gyűjtemények kezelése, a kiállítások rendezése, a műkereskedelem, a képzőművészet tudományos igényű kutatása, a műkritika művelése, valamint és elsősorban a képzőművészet hatékony közvetítése a társadalom felé specializált szaktudású szakemberek tevékenységét igényli. Ez a specializált képzés jelenleg **Magyarország egyetlen felsőoktatási intézményben** (Magyar Képzőművészeti Egyetem) belül létezik. Az egyetemen párhuzamosan történik a művészek és a művészettel kapcsolatos valamennyi egyéb tevékenységet végző szakemberek képzése. Alapvető fontosságú, hogy a szakon hallgatók így napi rendszerességgel lesznek tanúi a művészeti alkotások létrejöttének. Mivel a képzés gyakorlati vonatkozású is, az egyetem keretein belül lehetőség nyílik a kiállítások rendezésének megtanulására, azok finansziális-, jogi, logisztikai-, kommunikációs és tudományos aspektusainak elsajátítására. Ezt a tudást a hallgatók tanulmányaik végén megvalósított kortárs képzőművészeti diploma-projektjeikkel (kiállítások, kutatás, publikációk) is demonstrálják.

A Kortárs művészetelmélet és kurátori ismeretek mesterszak (MA) olyan szakembereket képez, akik tevékenységének köszönhetően lehetővé válik a magyar kortárs **művészet évtizedek óta sürgetett nemzetközi jelenlétének** biztosítása. A Képzőművészet-elmélet alapképzési szakról (BA) kikerült hallgatók **csak ebben a mesterképzésben tudják folytatni tanulmányaikat**. A 2012 óta működő mesterszakra eddig diplomát szerzett hallgatók **mindegyikét felvette a képzőművészeti intézményrendszer**, amely jelenleg szakemberhiánnyal küzd, így művészetünk elszigeteltségének megszüntetése szempontjából az MA képzés fenntartása a hazai művészeti élet számára alapvető fontosságú. A diplomás pályakövetési rendszerünknek még nincsenek mérhető adatai, hisz az **MA képzésünk még nagyon újnak számít**. Hallgatóinkat oktatási szisztémánkkal folyamatosan bevezetjük a művészeti szcénába, így prognosztizálható, hogy kiváló szakmai, piaci, társadalmi kapcsolatrendszerünknek köszönhetően, **végzetteink biztos elhelyezkedési esélyekkel indulhatnak a**

szakképesítésüknek megfelelő munkaerőpiacon. A képzés koncepciója és eddigi eredményei összhangban vannak a kulturális szektor egészének igényeivel, a kultúrpolitika által is sürgetett professzionalizáció követelményével, valamint az átalakuló képzőművészeti intézményrendszer elvárásaival. Tehát a képzés kínálata a foglalkoztatási struktúra ismeretében **igazodik a társadalmi, gazdasági regionális fejlesztésekhez.** A képzés – amelyet a Magyar Akkreditációs Bizottság jóváhagyott –, e mesterszakot teljes mértékben kompatibilissé teszi a hasonló európai képzésekkel.

Szakunk hallgatói létszámát tekintve a művészeti képzéseken belül is kicsinek számít, mivel intézményünknek nem célja a „túlképzés”. Az ezt a képzést megkapó kicsiny létszámú szakemberekre azonban a magyar kultúrának **elengedhetetlenül szüksége van.** A szak megszüntetése évtizedekkel vetné vissza a hazai kortárs művészet társadalmasításának, a közönségnevelésnek és a korszerű intézményrendszer kialakításának már beindult folyamatát.

Fentiek alapján kérjük a Kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek mesterszaknak a felsőoktatási képesítési jegyzékben való megtartását.

Tájépítész és kertművész mesterképzési szak – elnevezés

A szak angol megnevezése: „Garden Art and Landscape Design” helyett a **Landscape Design and Garden Art**” megnevezést javasoljuk, mivel a „Landscape” a komplex fogalom, annak kell előre kerülnie, mint a magyar megnevezésben is.

12. Művészetközvetítés képzési terület

A vizuális művészetnek három alapterülete van: képalkotás, tárgyalkotás, téralkotás. 2006-ban mindegyik terület le lett fedve. Jelen előterjesztés ezzel szemben **a háromból két területen megszüntetné a szakokat; nem maradna a tárgy-, illetve a téralkotáshoz kapcsolódó szak.** Ez ebben a formában elfogadhatatlan. Mindhárom területen szükséges minimum 1 megmaradó szak. Ez már csak azért is kiemelt, mert a **kreatív iparnak** fontos részét képezik. A szakokra nemcsak itthonról, hanem külföldről is nagy az érdeklődés.

MERSZ-szel egyeztetett alapstruktúra:	Szakalapítás 2006:	2015-ös előterjesztés:	Szakmai javaslat: legalább egy megmaradó szak vizuális művészeti területenként	Megjegyzések
Vizuális Művészet három alapterülete	Létrehozott szakok	Megmaradó szakok		
1. Képzőművészet	1. Mozgóképkultúra és médiaismeret 2. Elektronikus ábrázolás 3. Képi ábrázolás	1. Mozgóképkultúra és médiaismeret 2. Képi ábrázolás	1. Mozgóképkultúra és médiaismeret 2. Képi ábrázolás	
2. Tárgyalkotás	4. Plasztikai ábrázolás 5. Kézműves	---	3. Kézműves tárgyalkotás	Kreatív ipar fontos területei, nemzetközi munkaerőpiac
3. Téralkotás	6. Környezetkultúra	---	4. Környezetkultúra	Kreatív ipar fontos területei, nemzetközi munkaerőpiac
Előadóművészet két alapterülete	Létrehozott szakok			
1. Színházművészet	7. Dráma-instruktorképzés	3. Dráma-instruktorképzés	5. Dráma-instruktorképzés	
2. Zene	8. Ének Zene	4. Zenekultúra	6. Zenekultúra	

A jegyzékben szereplő Képi ábrázolás szak mellett az előterjesztésben nem szereplő szakokat (**Elektronikus ábrázolás, Kézművesség, Környezetkultúra**) is feltétlen meg kell tartani.

A fenti szakokra a felvételi jelentkezés adatai szerint jelentős az érdeklődés.

Ezeknek a szakoknak a működését a MAB kiválóan minősítette, a szakok működtetése összhangban áll a Magyar Művészeti Akadémia vizuális művészettel kapcsolatos álláspontjával, továbbá a szak hallgatói a hazai megmérettetéseken (pl. OTDK) jól szerepelnek.

Az intézmények saját tapasztalata (helyenként pályakövetése) szerint az e szakokon végzetek el tudnak helyezkedni, tovább tudnak tanulni. (A bizottság tagjai mintavételi problémát sejtettek az EMMI által bemutatott pályakövetési statisztika e szakokat kedvezőtlen színben feltüntető eredményei mögött.)

Az EMMI által célzott racionalizálás ellentétben áll a képesítések jegyzékében megjelentekkel, mert az előterjesztésben a művészeti egyetemi szakoknál szerepelteti a tér-, tárgy-, képalkotás irányait, míg a művészetközvetítő szakoknál csak a képalkotást tartalmazza, a másik kettőt már semmilyen formában sem.

A tervezetben nem szereplő művészetközvetítő szakokkal rokon művészeti szakokhoz a felvehető hallgatók száma alacsony, a vidékiek számára elérhetetlen.

Rendelettervezet 4. melléklete

A rendelettervezet 4. mellékletéhez javasoljuk beilleszteni az alábbi közös képzést:

List of Hungarian-foreign joint trainings (Magyar és külföldi intézmények közös képzéseinek jegyzéke)

A Képzési terület	B Study Field in English	C Szak	D Programme in English	E Szakképzettség	F Qualifications Obtainable in Master Programme (in English)	G MKKR (EQF Level)
Műszaki képzési terület	Technology	Villamosmérnöki szak	Electrical Engineering	Joint International Master in Smart Systems Integration	Joint International Master in Smart Systems Integration	ISCED 5A

További közös képzés (Erasmus Mundus):

Képző kar	Képzés típusa	Képzés helye	Képzés nyelve	Szakfel-elős	Szak megnevezése	MAB hat.	Meghird. kezdő tanéve		Egyebek
BTK	M	Budapest, Párizs, Catania, Prága	angol	Dr. Sonkoly Gábor	európai társadalmi terek: fejlesztés és identitások (TEMA Erasmus Mundus)	MAB 2011/7/VIII/20	2011/2012.	szakirány nélkül	Együttműködő int.: École des Hautes Études en Sciences Sociales (Paris), Università degli Studi di Catania(Catania), Univerzita Karlova v Praze (Praha)
BTK	M	Budapest, Párizs, Catania, Prága	francia	Dr. Sonkoly Gábor	európai társadalmi terek: fejlesztés és identitások (TEMA Erasmus Mundus)	MAB 2011/7/VIII/20	2011/2012.	szakirány nélkül	

Osztatlan tanárképzés

Az osztatlan tanárképzésben kérjük továbbá a francia nyelv és kultúra tanára szak neve mellől a 2-es indexet eltörölni, azaz a szak bármilyen szakkal történő párosításának engedélyezését. Szakmailag nem indokolt korlátozás a neolatin nyelv és kultúra tanára szakok párosításának tilalma. Nemzetközi kutatások és tapasztalatok igazolják, hogy a neolatin nyelvek egymással történő párosítása növeli a tanulás hatékonyságát, és e képzések munkaerőpiacon történő hasznosulását.

Koncepció a tanárképzésről

Jelenleg a hazai tanárképzésben két képzési rendszer működik párhuzamosan. A hatályos törvényi szabályozás szerint 2016-os utolsó beiskolázási időponttal folyik egy, a nemzetközi trendeket alapjaiban követő bolognai típusú osztott tanárképzési rendszer. Emellett immár két éve elindult egy érettségire épülő osztatlan, az általános és a középiskolai tanári pályára felkészítő, hat félév után kettéváló tanárképzési rendszer. A két, egymást kiegészítő – osztott és osztatlan – képzési rendszer közös jellemzője, hogy hatásvizsgálat nélkül kerültek bevezetésre, nem történt meg az első tapasztalatok alapján a rendszerek hatékonyságának vizsgálata és az esetlegesen szükségessé váló korrekciók elvégzése. A tanári osztott mester az osztatlan ismerete nélkül, míg az osztatlan tanári az osztott mester szem előtt tartása nélkül született. Az osztatlan abból indult ki, hogy a teljesen megszűnő osztottban megvalósítható

képzési igényeket és elvárásokat az osztatlanban megoldja, miközben ez a mai napig nincs teljes körűen szabályozva. Ez a képzésszervezésben és szakmai előmenetelben gyakorlatilag kezelhetetlen helyzetet teremtett.

Az alábbi felsőoktatási felvételi adatok egyértelműen mutatják, hogy az osztatlan tanárképzés bevezetése nem eredményezte a bolognai típusú tanárképzés iránt mutatkozó igény csökkenését, illetve megszűnését. Sőt, jelenleg az osztott tanári mesterképzésre nagyobb a jelentkezőszám, mint az osztatlan tanárképzésre. Az elmúlt két év egyértelműen mutatja tehát, hogy mindkét képzési formára szükség és igény van, és ezzel a kettő formával együtt biztosítható a megfelelő számú tanári utánpótlás a közoktatás számára.

<i>Forrás: Oktatási Hivatal</i>	Tanári mester		Osztatlan tanár	
	jelentkező*	felvett	jelentkező*	felvett
2012K	616	425	0	0
2012A	6842	3416	0	0
2012P	346	229	0	0
2012. összesen	7804	4070	0	0
2013K	743	584	0	0
2013A	4008	2714	1336	1304
2013P	375	255	24	18
2013. összesen	5126	3553	1360	1322
2014K	353	256	0	0
2014A	4722	3230	1947	1618
2014P	299	203	31	18
2014. összesen	5374	3689	1978	1636

* első helyes jelentkezők száma tanárképzésre (tanári mesterszak esetén első szakképzettségre)

Emiatt ennek a koncepcionális anyagnak a **kiindulópontja és egyik sarokköve** az, hogy osztottban a tanári **mesterszak és az osztatlan tanárképzés párhuzamos fenntartása** mind munkaerőpiaci, mind szakmai szempontból **indokolt**, illetve az osztatlan tanárképzésben kell megteremteni a tanári mesterszak bemenetet az alapképzésből. Ezt erősíti pedagógus életpálya bevezethetőségének sikerre vitele, benne a már pályán levő pedagógusok számára a folyamatos szakmai fejlődés lehetőségének biztosítása.

Ugyanakkor a tanárképzés valamennyi szereplője számára egyértelmű, hogy a tanárképzés bolognai reformja, valamint az osztatlan képzés bevezetése miatt a változásokkal csínjában kell bánni. Mind a szereplők számára terhes az állandó reformok okozta folyamatos többletfeladat, mind a társadalom számára nehezen befogadható és követhető a gyakori változás okán. Emiatt ezen anyag **másik sarokköve** a jelenlegi rendszerekben található értékek mentése, erősítése, és csak az adatokkal, elemzésekkel **indokolt és szükséges változások bevezetése**.

Tehát összefoglalva: gyökeres struktúra átalakítás helyett a meglévő struktúrák finomhangolása.

Általános célkitűzés: a hazai viszonyoknak legjobban megfelelő képzési szerkezet kialakítása. A meglévő képzési rendszer finomhangolásával olyan képzési rendszer kialakítása a tanárképzésben, amely figyelembe veszi a közoktatás igényeit, a képzés, a gyakornoki szakasz és a továbbképzés (folyamatos szakmai fejlődés) egységes rendszerként való működtetéséből fakadó lehetőségeket, előnyöket és szükségleteket a gyökeres struktúra átalakítás helyett a meglévő struktúrák finomhangolásával.

Javasolt akciók:

1. a párhuzamos tanárképzési szerkezet fenntartására és finom hangolására szakértői munkacsoport létrehozása
2. a két képzés tapasztalataira, beválására vonatkozó értékelések, mérések, hallgatói, oktatói, közoktatási tapasztalatok összegyűjtése, szintetizálása,
3. széleskörű elemzés annak megállapítására, hogy a két szerkezet által ígért előnyök megvalósulását a feltételek, objektív körülmények mennyire teszik lehetővé, a kettős képzési szerkezetre vonatkozó átfogó koncepció kidolgozása nemzetközi szakértők bevonásával 2017-ig.
 - a) Ez alapján a bolognai rendszer korrekciójára javaslatétel,
 - b) Ez alapján az osztatlan képzési forma korrekciójára vonatkozó javaslatétel.

Jogszabály-módosítási javaslat:

(1) A tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről szóló 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R3.) 5. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Alapfokozat és a tanárszak szakterülete szerinti szakképzettség birtokában az 1. mellékletben meghatározott tanári szakokon tanári szakképzettség kétszakos képzésben szerzhető. A 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi ismeretek részeként az alapképzési ismeretekből az egyik tanári szakon legalább 100 kredit, a második tanári szak szakterületi ismereteiből – amennyiben az alapképzés differenciált ismereteinek keretében azok teljesíthetők voltak – legfeljebb 50 kredit ismerhető el.

Nem támogatjuk az osztott tanárképzés eredeti rendszerének tovább működtetését, támogatjuk viszont az EMMI előterjesztés további tanári szakképzettség megszerzésére vonatkozó változtatását (13. §).

Véleményünk szerint azonban ez nem jelenti az „osztott logikája szerint” történő tanárképzés fenntartását, hanem a különböző élethelyzeteknek megfelelő „kiegészítő” képzések létrehozására irányul. Sem a hallgatói, sem az oktatói visszajelzések nem igazolták az osztott tanárképzés hatékonyságát, elsősorban az így szerzett tudás kiegyensúlyozatlan jellege miatt. („Másfél szak”). A két képzés párhuzamos fenntartása pedig rendszerszinten összeegyeztethetetlen volna, tehát un. „finomhangolásokkal” távolról sem megoldható. Kikerült tehát a rendeletből az a szakmai garancia, amely eddig diszciplináris mesterszak meglétéhez kötötte középiskolai tanárszakok szakindításának nyilvántartásba vételét. Véleményünk szerint ez az intézményi követelmény indokolt volt és megfelelt a középiskolai tanárképzés és pályamodell támasztotta szakmai igényeknek. Emlékeztetnénk rá, hogy a középiskolai és az általános iskolai tanárképzési mintatantervek időkeretei csak a tanárszak szerinti szakterületi (diszciplinának megfelelő) ismeretkörök tárgyaiban térnek el egymástól.

Kimaradt a tanári szakok jegyzékéből a **német nyelv és kultúra tanári szak**, jelenleg csak a következő két szak szerepel a jegyzékben: -német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára1 (általános iskolai), -német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára1 (középiskolai). Jelenleg nem ez a tanári szakok rendszere ezen a szakterületen, hanem a következő: - német nyelv és kultúra tanára1 (általános iskolai), - német nyelv és kultúra tanára1 (középiskolai), - német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára1 (általános iskolai), -német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára1 (középiskolai). Az 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet szerint is az előző négy tanári szak létezik. **Kérjük a tanári szakok jegyzékének a kiegészítését a következő két szakkal: német nyelv és kultúra tanára1 (általános iskolai), német nyelv és kultúra tanára1 (középiskolai).**

A rendelettervezet 6. mellékletében javasoljuk, hogy a **magyar mint idegen nyelv tanára** tanárszak mellett ne a 3-as, hanem a 2-es index szerepeljen.

Budapest, 2015. április 25.

Tisztelettel:

Dr. Bódis József
elnök

Javaslat a nemzetközi tanulmányok alapképzési szak struktúrájának áttekintésére

A nemzetközi tanulmányok alapképzési szak, mint a magyar felsőoktatás egyik legnépszerűbb társadalomtudományi alapképzési szakja, meghatározó szerepet tölt be a magyar felsőoktatás nemzetköziesítési törekvéseinek megvalósításában, a hallgatói és oktatói mobilitás növelésében.

A Diplomás Pályakövetési Rendszer adatai alapján – amelyeket a minisztériumi előterjesztés melléklete is tartalmaz – a nemzetközi tanulmányok alapképzési szakon végzettek körében magasabb az átlagos havi bruttó összjövedelem és a diplomás munkát végzők aránya, mint a társadalomtudományi, bölcsészettudományi, az agrár, vagy akár a természettudományi képzéseken végzettek átlaga.

A magyar gazdaság nyitottsága, a magyar kül- és külgazdaságpolitika célrendszerének sikeres megvalósítása érdekében az állami intézményeknek, valamint a vállalkozásoknak egyaránt több (szak)nyelvet beszélő, a nemzetközi politikai, gazdasági kapcsolatokat jól ismerő folyamatos szakember-utánpótlásra van szükség.

A nemzetközi tanulmányok alapképzési szak képzési és kimeneti követelményeit 2005-ben a szakot alapító és indító felsőoktatási intézmények szakértőiből álló konzorcium dolgozta ki nemzetközi szttenderdek alapján. A folyamatos minőségfejlesztés érdekében a konzorciumi tagok rendszeres egyeztetéseket tartanak, melyeken fejlesztési javaslatokat fogalmaznak meg. Ennek köszönhető, hogy az eredeti KKK-ban szereplő, majd a rendelet korábbi módosítása következtében kikerülő kimeneti szakmai nyelvvizsga-követelmény 2014-ben, a rendelet újabb módosításakor visszakerült a dokumentumba. A konzorcium nyitott a szakkal kapcsolatos konkrét munkaerő-piaci, akadémiai, kormányzati és hallgatói kritikák, javaslatok megvitatására, beépítésére. A képzéssel szemben megfogalmazott általános jellegű megjegyzések, kritikák önmagukban azonban nem értelmezhetőek.

A képzések magas minőségi követelményeinek folyamatos biztosítása érdekében, a következő szakmai szempontok figyelembevételét tartjuk szükségesnek:

- A képzésen az idegen nyelven felvehető szakmai kurzusok arányának növelése, ezek aránya a törvénymódosítási javaslatban megfogalmazott általános elvárt mértéket (10 %) haladja meg.
- A képzések nemzetközi beágyazottságának további erősítése (kimenő és bejövő hallgatói mobilitási lehetőségek bővítése és a mobilitásban résztvevők számának növelése, idegen nyelvű, valamint nemzetközi együttműködésben hirdetett közös (joint/double degree) képzések indítása).
- Az alapképzést indító intézményekben a továbbtanulás biztosítása magyar és/vagy idegen nyelven meghirdetett nemzetközi tanulmányok mesterképzési szakon.
- A képzés gyakorlatorientáltságának növelése (például esettanulmányokkal, a szakma jeles képviselőinek bevonásával).
- A munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő készségfejlesztő tárgyak körének bővítése.
- A szak struktúrájában az intézmény képzési profiljához igazodó differenciált szakmai ismeretek (specializációk) hangsúlyosabb megjelenítése.
- A hallgatói tehetséggondozás szerepének növelése.

A nemzetközi tanulmányok alapképzési szakot indító intézmények szakfelelőseiből létrehozott szakértői testület vállalja a fenti szempontrendszereknek és a konkrét munkaerő-piaci, akadémiai, kormányzati és hallgatói kritikáknak, javaslatoknak megfelelően a szak képzési és kimeneti követelményeinek áttekintését.